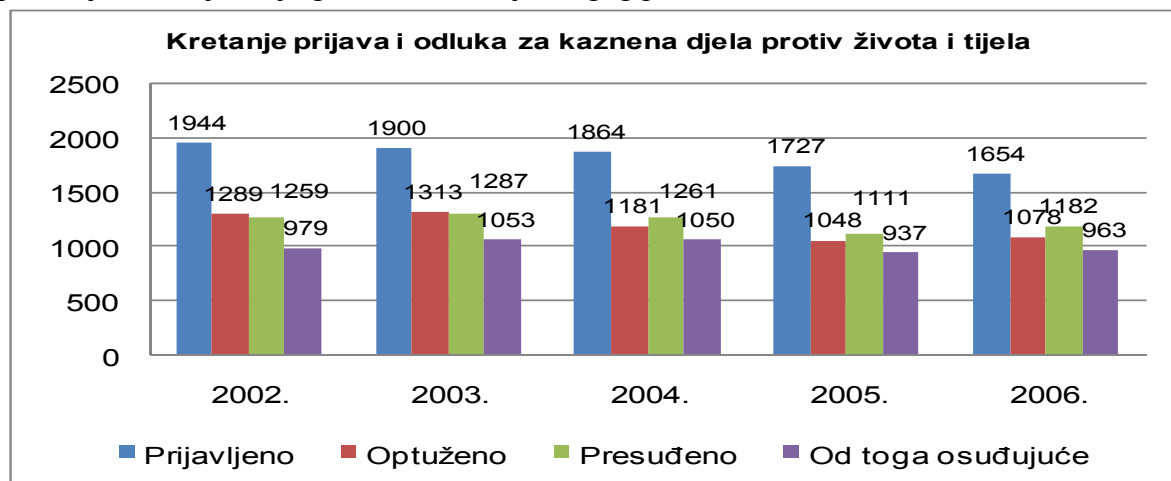

2.1.3. Područja kriminala - kretanje i rad na predmetima

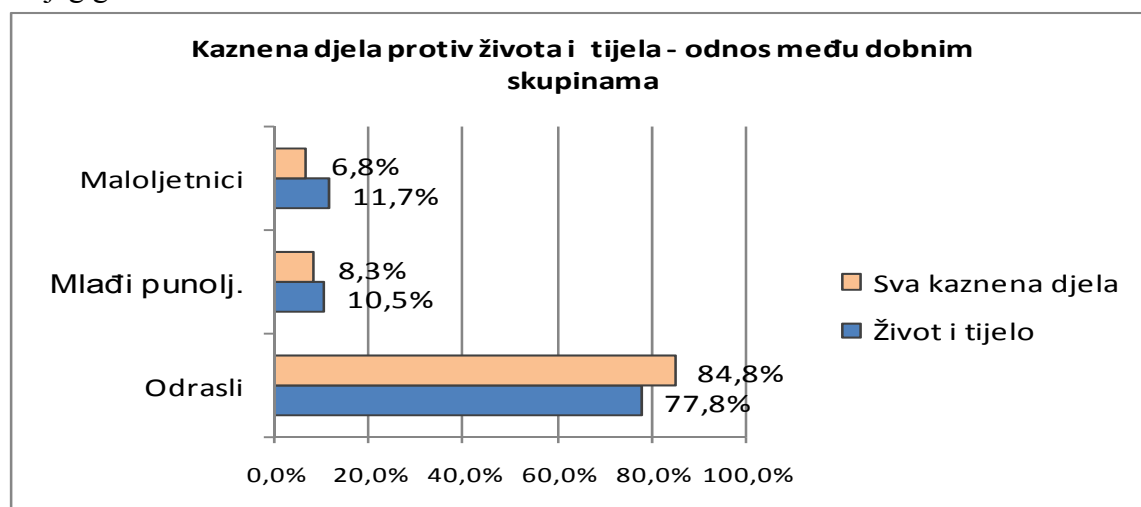
2.1.3.1. Kaznena djela protiv života i tijela

Kao što to pokazuje donji grafikon prijave za kaznena djela protiv života i tijela su u padu u zadnjih pet godina. Pad u 2006. godini u odnosu na 2005. godinu iznosi 4,2%. Međutim, najteža djela iz ove glave (ubojstva i teška ubojstva) ne slijede ova kretanja i pokazuju u zadnje dvije godine tendenciju blagog porasta.

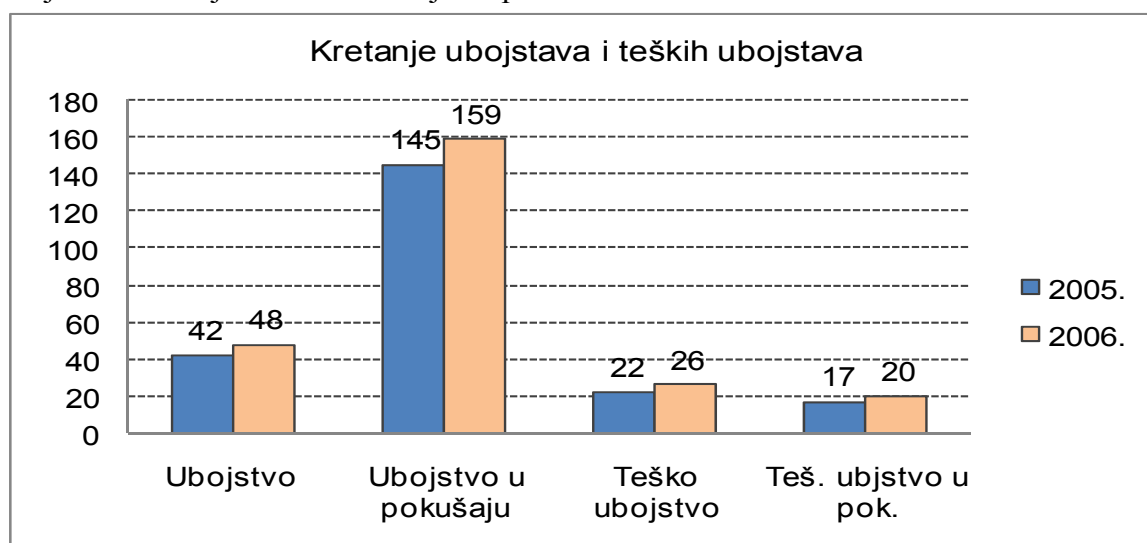

Potrebno je istaknuti da je u javnosti stvorena slika o izrazito velikom porastu ovih najtežih oblika ovih kaznenih djela, ta slika ne proizlazi iz broja prijave državnom odvjetništvu. Tvrdnja o velikom porastu ne proizlazi niti u odnosu na kaznena djela počinjena po nepoznatim počiniteljima. Tako su na primjer u 2005. godini prijavljena 32 nepoznata počinitelja da su počinili ubojstva i 9 pokušaja ubojstava, dok je u 2006. godini prijavljeno 27 ubojstava i 7 pokušaja ubojstava po nepoznatim počiniteljima.

Kaznena djela protiv života i tijela su zastupljena u svim dobnim skupinama. U odnosu na strukturu svega prijavljenog kriminala u ovim kaznenim djelima je nešto veće učešće mlađe populacije. U 2006. godini prijavljena je 1281 ili 77,8% odraslih osoba, 173 ili 10,5% mlađih punoljetnih počinitelja i 192 ili 11,7% maloljetnika, kao što je to i vidljivo iz donjeg grafikona.

Kao što je uvodno napomenuto došlo je do povećanja kaznenih djela ubojstava i teških ubojstava kao najtežih kaznenih djela općenito.

Iz gornjeg grafikona je vidljivo da je u 2005. godini bilo je prijavljeno 267 ubojstava i pokušaja ubojstava, dok je u 2006. godini podneseno 287 prijava.

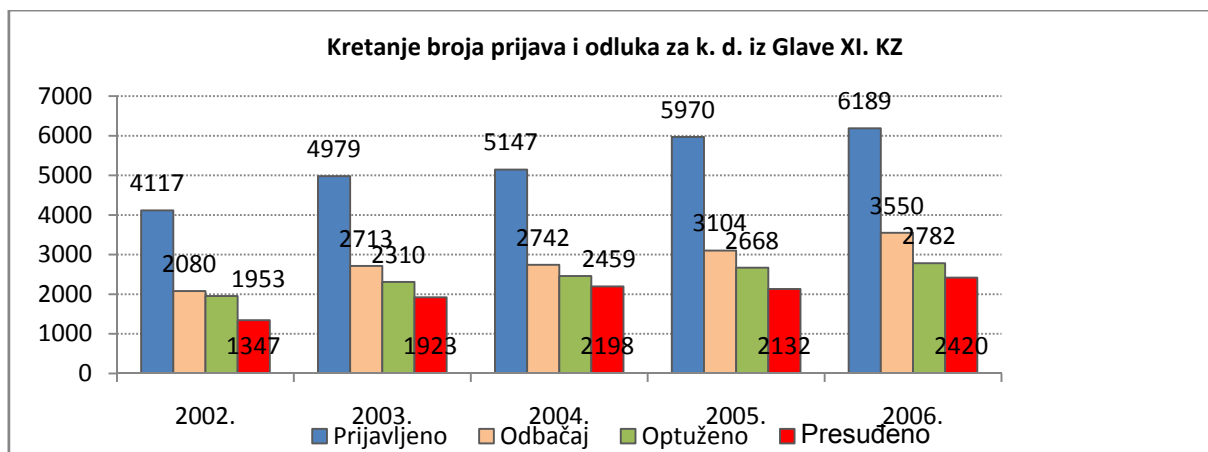

Za odrasle osobe za sva kaznena djela protiv života i tijela sudovi su donijeli 1029 presuda od čega 835 ili 81,1% osuđujućih i 119 ili 11,6% oslobađajućih. Za kaznena djela ubojstva iz članka 90. i 91. Kaznenog zakona donesene su 62 presude od kojih je bilo 57 ili 91,9% osuđujućih.

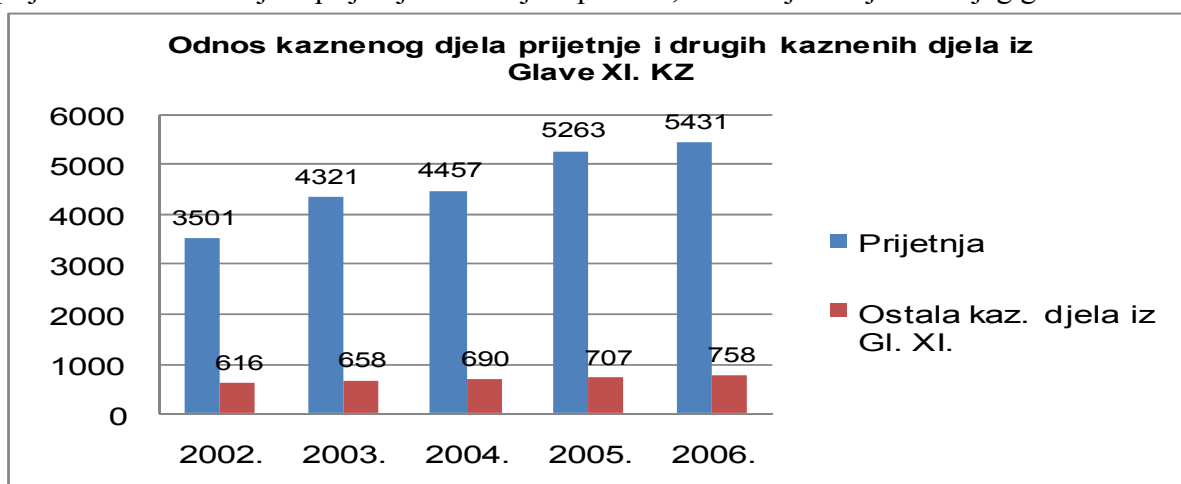
Grafikon na prethodnoj stranici pokazuje da je iz godine u godinu sudska politika kažnjavanja za ova kaznena djela oštija, jer je sve više kazni zatvora. Kod toga treba imati u vidu da se za ubojstva izriču kazne u gornjoj granici propisanih kazni. Obzirom na veći broj oslobađajućih presuda posebno ne iznenađuje da su državni odvjetnici podnijeli 286 žalbi.

2.1.3.2. Kaznena djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina

Kaznena djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina pratimo posebno samo u odnosu na odrasle osobe, jer su prijave za ova kaznena djela protiv mlađih punoljetnih i maloljetnih osoba rijetke.

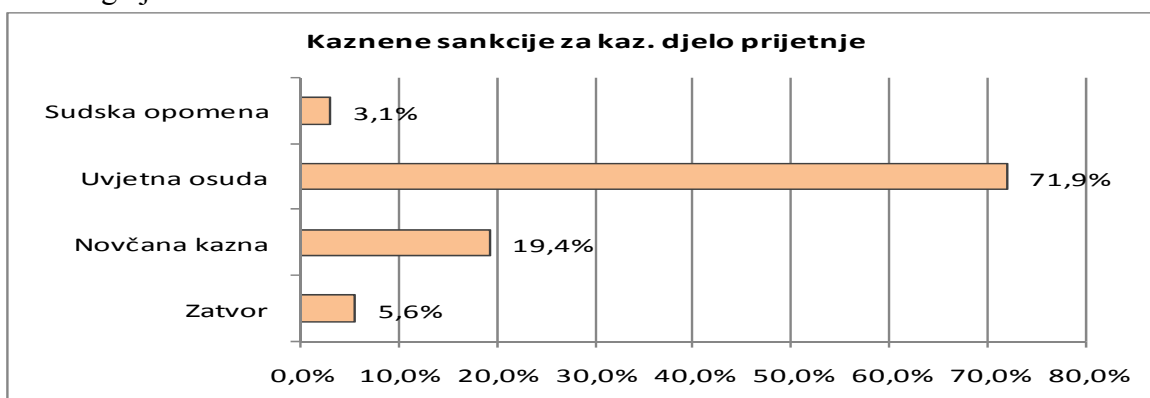

Nakon imovinskih delikata ova kaznena djela su najbrojnija kod odraslih osoba. U 2006. godini prijavljeno je 6189 odraslih osoba, što je u odnosu prema 2005. godini kada je bilo prijavljeno 5983 osoba povećanje od 3,7%. To je ipak usporenje rasta prijave za ova djela, jer državno odvjetništvo više za kazneno djelo prijetnje iz čl. 129. stavak 1. KZ, ali unatoč tome prijave za kazneno djelo prijetnje su i dalje u porastu, kao što je vidljivo donjeg grafikona. .

Kao i prethodnih godina kazneno djelo prijetnje iz čl. 129. KZ daleko je najbrojnije i s 5431 prijavljenom osobom čini 87,8% svih kaznenih djela iz ove glave. Podaci pokazuju da je porast prijave za kazneno djelo prijetnje stalan.

Riješeno je 6343 prijave od čega odbačajem 3350 prijave ili 56%, što je daleko iznad prosjeka za kaznena djela iz drugih glava KZ i to iz gore navedenih razloga. Za kazneno djelo iz članka 129. KZ se veliki broj prijave odbacuje kako zbog povlačenja prijedloga za progon, tako i zbog toga što se često podnose prijave za učin koji u sebi ne sadrži obilježja ovog kaznenog djela.

Optužene su 2782 osobe, presuda je donesena u odnosu na 2420 osoba. Osuđujućih presuda bilo je 2037, a od toga su zatvorske kazne izrečene u odnosu na 175 osoba ili svega 5,6%. Broj kazni zatvora je u nerazmjeru s porastom ovih kaznenih djela koja značajno opterećuju sud. Cijeneći da su podnesene svega 132 žalbe zbog odluke suda o kazni očito je da i državni odvjetnici ne reagiraju na porast ovih kaznenih djela, iako je ozbiljna prijetnja itekako teško kazneno djelo koje ne zaslužuje ovako blagu kaznenu politiku.

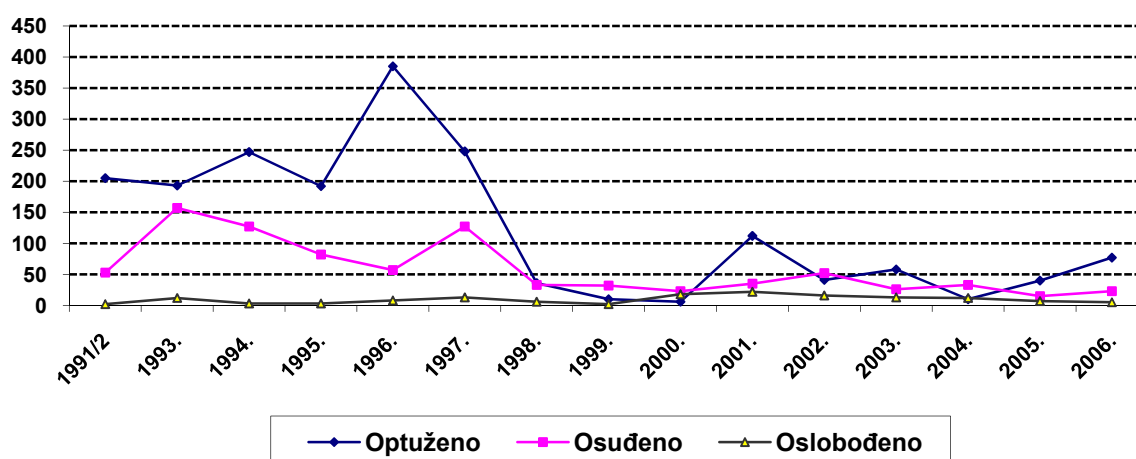
2.1.3.3. Kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom

Odredbe o kaznenim djelima protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom nalaze se u Glavi XIII. Kaznenog zakona. Osnovna značajka tih kaznenih djela je njihova heterogenost, tako da ih razvrstavamo u tri skupine i to; Kaznena djela protiv čovječnosti i mira i ratni zločini, kaznena djela vezana uz zlorabu droga i ostala kaznena djela iz Glave XIII. KZ. Kaznena djela vezana uz zlorabu opojnih droga obrađena su posebno u dijelu pod 2.1.3.4.

2.1.3.4.1. Kaznena djela protiv čovječnosti i mira (ratni zločini)

Kaznena djela protiv čovječnosti i mira, ratni zločini i postupanja u ratu i s njime izjednačenom stanju (članak 156 do 167. KZ-a) nazivamo zajedničkim imenom - ratni zločini. Zakonski opisi ovih kaznenih djela proizlaze direktno iz pravila međunarodnog kaznenog prava, odnosno međunarodnih konvencija kao što su npr. Konvencija o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida iz 1949. godine, zatim četiri Ženevske konvencije iz 1949. godine kao i drugih akata međunarodne zajednice, a koja djela je Republika Hrvatska dužna u svoj Kazneni zakon i poduzimati kazneni progon na osnovu preuzetih obveza iz navedenih konvencija.

Iz podataka koji se posebno prate u godišnjim izvješćima za ratne zločine počevši od oružane agresije na Republiku Hrvatsku, dakle, od 1991. do kraja 2006. godine slijedi da je državno odvjetništvo za ratne zločine evidentiralo prijave protiv nešto više od 4900 osoba. Oko 26% tih prijava je odbačeno, dok je u odnosu na 3630 prijavljenih pokrenut postupak i to u najvećem dijelu u odsutnosti.

Gornji grafikon pokazuje kretanje odnosa optuženih, osuđenih i oslobođenih osoba u vremenu od 1991. do 2006. godine.

U 2006. godini za ova djela prijavljeno je 76 osoba. Za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog pučanstva (članak 158. KZ) – prijavljeno je 68 osoba, a za kazneno djelo

ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika (članak 160. KZ-a) - 10 osoba. Osim toga preuzeta je od Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju optužnica u predmetu Ademi-Norac, koja je prilagođena kaznenom sustavu Republike Hrvatske, i predana Županijskom sudu u Zagrebu.

Ukupno je u radu za ova djela bilo 90 prijava (16 iz ranijih godina i 76 iz izvještajne godine). Odbačeno je 8 kaznenih prijava, a protiv 64 osobe podnesen je istražni zahtjev. Po dovršenoj istrazi (iz ove i ranijih godina) u odnosu na 66 osoba istraga je obustavljena, većinom je djelo prekvalificirano u oružanu pobunu i primijenjen Zakon o općem oprost, dok je protiv 77 osoba podignuta optužnica. Većina obustava istraga rezultat je rada na predmetima u kojima su istražni zahtjevi podneseni u prvoj polovici devedesetih godina. Nakon ponovnog razmatranja i dopune činjeničnog stanja u dijelu tih predmeta je ocijenjeno kako nema osnovane sumnje da je okrivljeni počinio ratni zločin, pa su državna odvjetništva izvršila prekvalifikaciju s kaznenog djela ratnog zločina na oružanu pobunu, nakon čega je primijenjen Zakon o općem oprost. To je prihvatljivo rješenje, jer ako se za bilo koju od ovih osoba naknadno utvrdi da je neposredno naredila ili počinila kazneno djelo ratnog zločina ne postoje procesne zapreke za pokretanje kaznenog postupka za to djelo.

Osim zahtjeva za preispitivanje utemeljenosti podnijetih istražnih zahtjeva, od državnih odvjetništava je zatraženo da u svim slučajevima u kojima je došlo do teškog stradanja civilnog stanovništva i ratnih zarobljenika s posebnom pažnjom ocijene postojanje zapovjedne garantne odgovornosti (odgovornost za nečinjenje), jer osim neposrednih počinitelja za te zločine su također odgovorni njima nadređeni zapovjednici, koji nisu ništa poduzeli da se ti zločini spriječe, iako su za njih znali i mogli su ih spriječiti. Upravo to je razlog i povećanju postupaka u ovoj godini, posebno za stradanja velikog broja civila na području Siska (Baćin, Glina i dr.).

Sudovi su donijeli 32 osuđujuće presude, a u odnosu na 10 osoba donesena je negativna presuda (oslobađajuća i odbijajuća). Državno odvjetništvo Republike Hrvatske se u ovim predmetima protivi suđenjima u odsutnosti, jer su zaključivanjem sporazuma o razmjeni dokaza sa Republikom Srbijom i Crnom Gorom stvoreni uvjeti da tužiteljstva u tim državama protiv osoba koje su njihovi državljani pokrenu postupak. Kako se u tim slučajevima kazneni progon u Republici Hrvatskoj ne obustavlja to cijenimo da je to rješenje za onaj dio procesuiranih za koje te države pokrenu postupak, a koji su i njihovi državljani. Naime, ako se sudi u odsutnosti u slučaju dostupnosti okrivljenika na njegov zahtjev kazneni postupak se mora obnoviti i stoga smatramo kako se suđenjem u odsutnosti ništa ne rješava, samo se provođenjem tih suđenja izlažemo prigovorima predstavnika međunarodne zajednice.

Zbog važnosti ovih predmeta Državno odvjetništvo Republike Hrvatske prati svaki predmet u kojem je bio pokrenut kazneni postupak. Temeljem dvomjesečnih statističkih pokazatelja, koji se neprestano nadopunjuju napravljen je krajem 2006. godine verificirani popis osoba protiv kojih je kazneni postupak u tijeku ili su osuđene za ova djela. Na osnovu ovog popisa u tabeli 22. str. 126. dan je zbirni pregled kaznenih postupaka.

Pored navedenog državno odvjetništvo u suradnji s policijom i dalje radi na predmetima ratnih zločina počinjenih u tijeku Drugog svjetskog rata i do sada je samo u jednom slučaju (u 2007. godini) podnijeta od strane policije kaznena prijava protiv počinitelja, a koja daje osnov za pokretanje postupka. U ovim slučajevima je izuzetno teško prikupiti dokaze. Naime u istraživanju ovih slučajeva nadležna tijela i institucije se susreću s teškoćama vezanim za otkrivanje i procesuiranje počinitelja i naredbodavaca. S obzirom da

su se ti ratni zločini dogodili prije skoro 60 godina, većina aktera je umrla, svjedoka koji bi imali neposredna saznanja gotovo i nema. Državno odvjetništvo je od Hrvatskog državnog arhiva zatražilo pregled sve njima dostupne arhivske građe radi utvrđivanja zapovjednog lanca, rezultati istraživanja su potvrdili da su tvrdnje o počinjenim zločinima. Očito je na osnovu preliminarnih istraživanja da je počinjenje tih zločina zapovjedbno iz tadašnjeg vojnog i političkog vrha države, ali u pogledu neposrednih naredbodavaca i počinitelja nismo za sada dobili korisne informacije. U ovim predmetima se istraživanja i dalje nastavljaju, jer cijenimo da se tek multidisciplinarnim istraživanjima dostupne arhivske građe, bibliografije i drugih izvora uz istovremeni rad policije i drugih službi mogu utvrditi razmjeri zločina, naredbodavci i počinitelji.

2.1.3.4.1. Ostala kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom

Osim kaznenih djela navedenih pod a) i kaznenih djela zloporabe opojnih droga (čl. 173. KZ) za druga kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom podnijeto je državnim odvjetništvima 418 prijava, ili 37,5% više nego u 2005. godini kad su podnesene 304 prijave. Ova kaznena djela kontinuirano rastu unazad šest godina i to u izrazito visokim postocima.

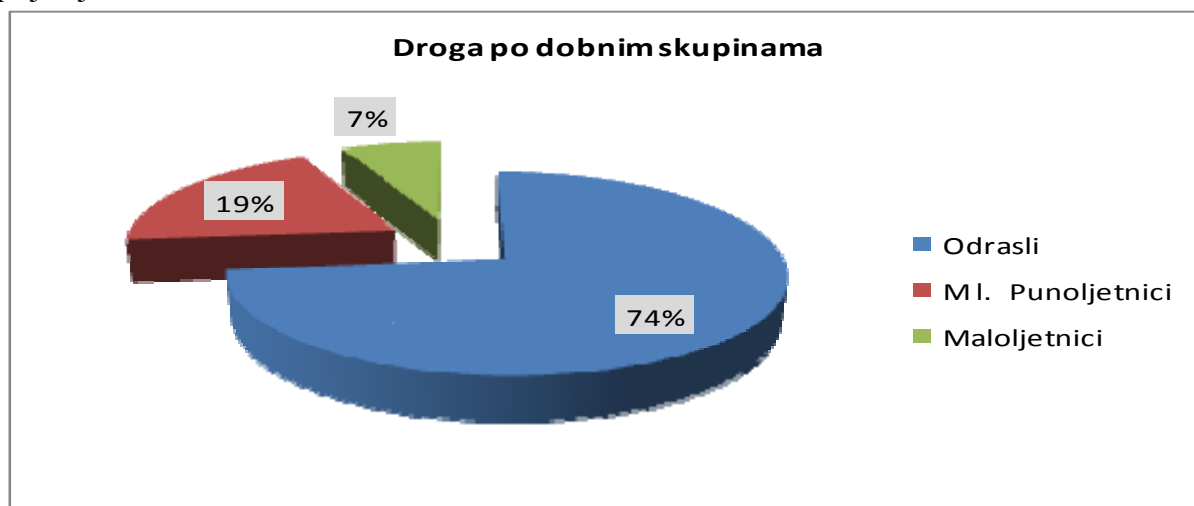
Neka od ovih kaznenih djela izazivaju pozornost kako državnih tijela Republike Hrvatske, tako i međunarodne zajednice i to posebno:

- rasna i druga diskriminacija (članak 174. KZ) za koje djelo je prijavljeno 11 osoba, za ovo djelo su 4 osobe optužene dok je 7 prijava odbačeno,
- trgovanje ljudima i ropstvo (članak 175. KZ), za ovo djelo je prijavljeno je 16 osoba (12 zbog počinjenja tog djela na štetu maloljetnih osoba), valja istaknuti da je ovih kaznenih djela više, ali kako su počinitelji uz njih počinili i druga kaznena djela to nisu posebno u statistici iskazana, pa zbog toga za ovo djelo vodimo posebne evidencije. Podneseno je 12 istražnih zahtjeva, a po dovršenoj istrazi zahtijevanoj u 2006. ili ranijim godinama u odnosu na 6 osoba je postupak obustavljen, dok je podignuto 12 optužnica.
- protuzakonito prebacivanje osoba preko državne granice (članak 177. KZ) koja djela su u ovoj skupini najbrojnija. Za stavak 1. i 2. prijavljene su 302 osobe, optuženo je 236 osoba, a sudovi su donijeli 197 presuda od kojih 183 osuđujućih, time da je 18 osoba osuđeno na kazne zatvora, dok su sa stavak 3. (organizirane grupe ili zločinačke organizacije) prijavljene 44 osobe, istraga je zahtijevana u odnosu na 35 osoba, a nakon dovršenih istraga iz tekuće i ranijih godine optuženo je 35 osoba, osuđeno je 6 osoba, sve na zatvorsku kaznu i
- međunarodna prostitucija (članak 178. KZ) primljeno je 7 prijava, rješavajući prijave iz prethodne godine i tekuće godine optuženo je neposredno 7 osoba i 7 nakon provedene istrage, osuđeno je 6 osoba, od toga dvije na zatvorske kazne.

Podaci pokazuju značajan porast prijava za ova kaznena djela, ali i primjerenije reagiranje u odnosu na počinitelje kaznenih djela trgovine ljudima i međunarodne prostitucije, koja djela izazivaju značajnu pažnju međunarodne javnosti.

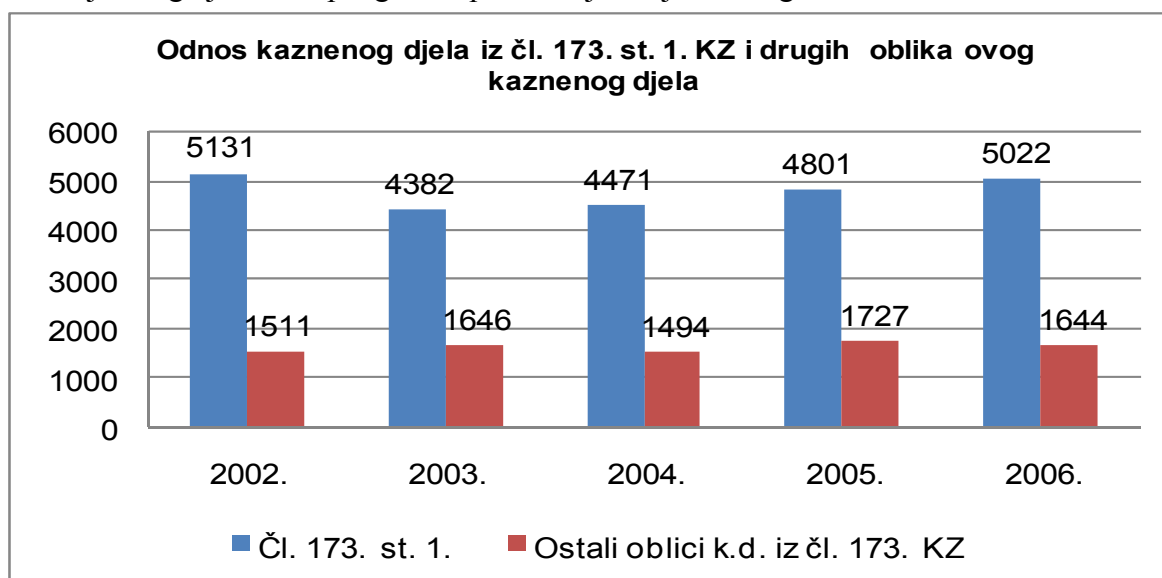
2.1.3.4. Kaznena djela vezana za zlouporabu opojnih droga

Za kazneno djelo iz članka 173. Kaznenog zakona-a u 2006. godini prijavljeno je 6528 poznatih osoba ili 2,1% osoba više nego tijekom 2005. godine kada je bilo prijavljeno 6528 osoba.

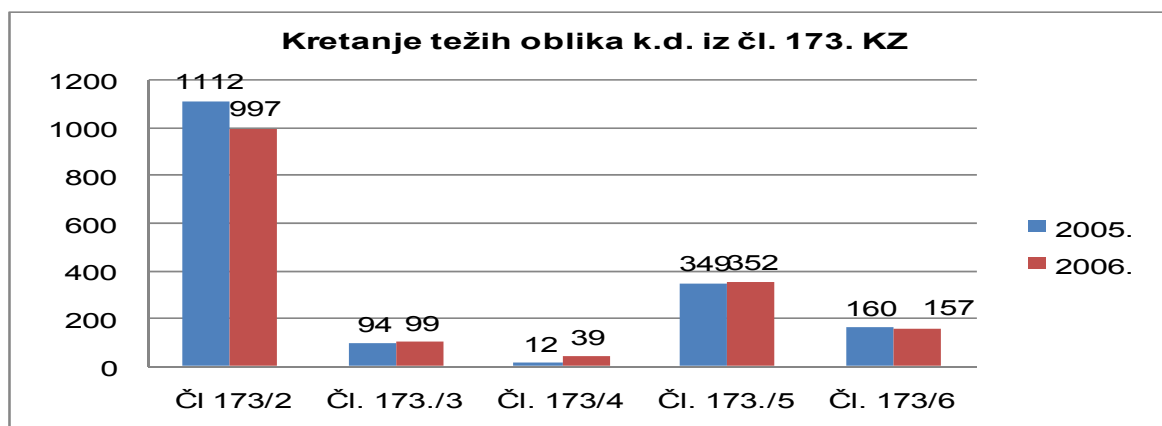

Porast prijava imamo za najblaži oblik ovog kaznenog djela, dok kazneno djelo iz stavka 1. članka 173. Kaznenog zakona – posjedovanje kao najblaži oblik raste za 4,6%, ostali oblici ovog kaznenog djela su u padu za 4,8%. Grafikon na prethodnoj stranici pokazuje zastupljenost po dobnim skupinama osumnjičenih.

Kazneno djelo posjedovanja iz čl. 173. st. 1. Kaznenog zakona, kao najblaži oblik u ukupnom kriminalitetu vezanom za drogu sudjeluje sa 75,3% svih prijavljenih osoba. Odnos kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 1. Kaznenog zakona i ostalih modaliteta izvršenja ovog djela kroz pet godina prikazan je u sljedećem grafikonu

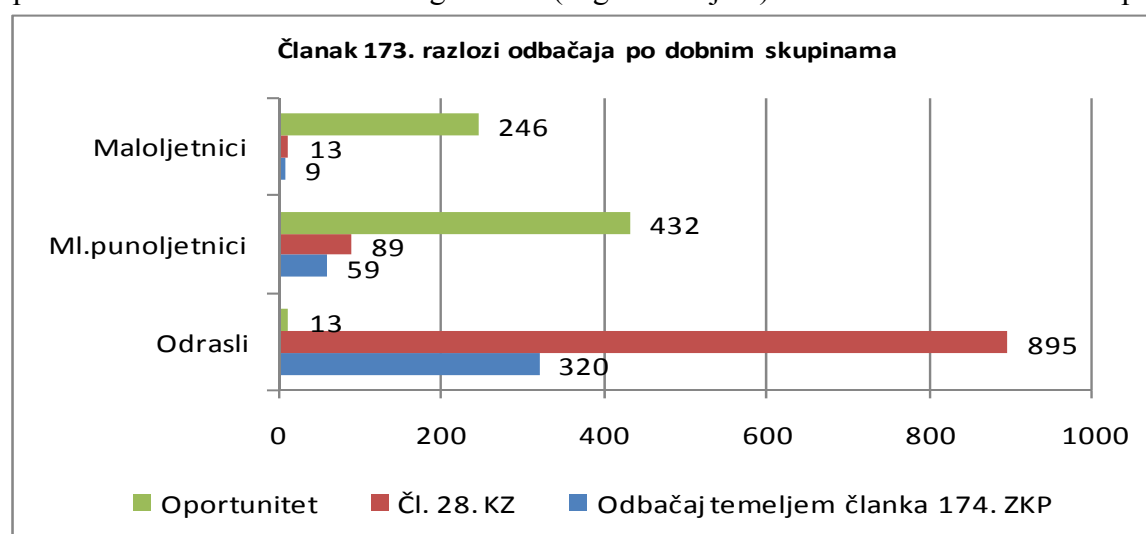

Podaci iz donjeg grafikona pokazuju da su u padu prijave za teži oblik ovog kaznenog djela iz čl. 173. st. 2. KZ, dok je neznatno u porasti broj prijava za organizirani oblik ovog djela iz čl. 173. st. 3. KZ. To nisu dobra kretanja jer težište treba biti na pojačanom otkrivanju proizvođača, preprodavača i organizatora prodaje droge jer to je orijentacija koja može utjecati na smanjenje količine droge na narkotržištu i samim time na smanjenje broja novih konzumenata.

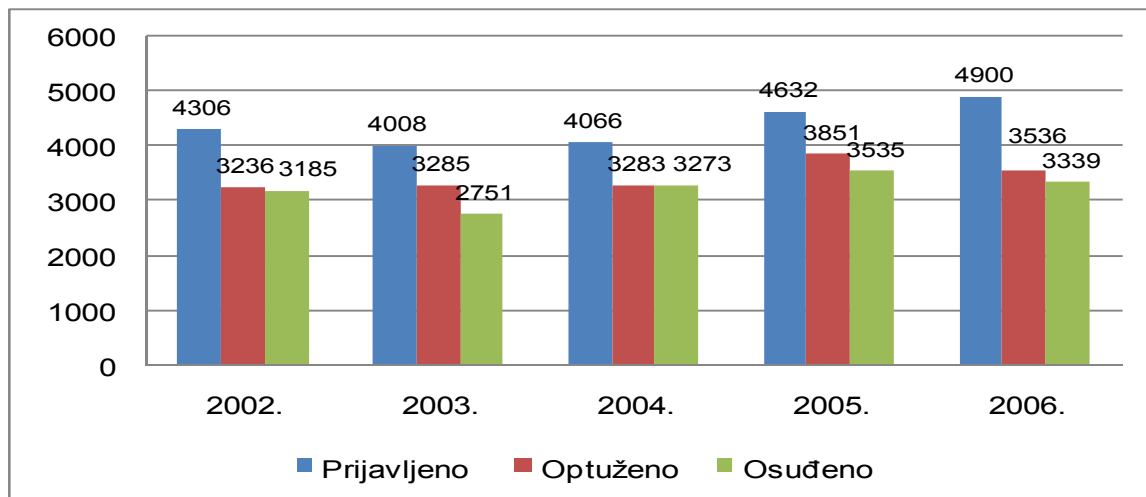
Kako je policija dužna prijaviti svako kazneno djelo bez obzira na njegovu težinu, to se za kazneno djelo iz članka 173. stavak 1. Kaznenog zakona podnose prijave i za posjedovanje neznatnih količina opojne droge (jedan joint, po nekada i za opušak marihuane i slično). U takvim slučajevima državni odvjetnici primjenom članka 28. Kaznenog zakona odbacuju prijave ako je djelo očito beznačajno s obzirom na način postupanja počinitelja, njegovu krivnju i nastupjelu posljedicu za zaštićeno dobro i pravni sustav. U 2006. godini primjenom članka 28. Kaznenog zakona odbačeno je 895 prijava ili 48,8% svih odbačaja za ovo djelo. Treba napomenuti da se ovaj institut najviše primjenjuje u odnosu na odrasle osobe, dok se kod mlađih punoljetnih osoba i maloljetnih osoba kod odbačaja više primjenjuje oportunitet. Ovakvo postupanje državnih odvjetnika u skladu je s propisom čl. 175. Zakona o kaznenom postupku i čl. 64. Zakona o sudovima za mladež prema kojem državni odvjetnik može odlučiti da odgodi početak započinjanja kaznenog progona ako prijavljena osoba pristane da se podvrgne postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti. Cijeneći ova pozitivna iskustva primjene načela svrhovitosti smatramo da ta pozitivna iskustva treba primijeniti i u odnosu na osobe starije od 21 godine u svim slučajevima kada zbog male količine droge kazneni postupak nije najbolje rješenje.

U donjem grafikonu dan je prikaz odbačaja iz razloga navedenih u članku 174. Zakona o kaznenom postupku (nema djela ili osnovane sumnje i dr.), te primjenom načela oportuniteta i članka 28. Kaznenog zakona (bagatelno djelo) u odnosu na sve dobne skupine.

2.1.3.4.1. Odrasle osobe

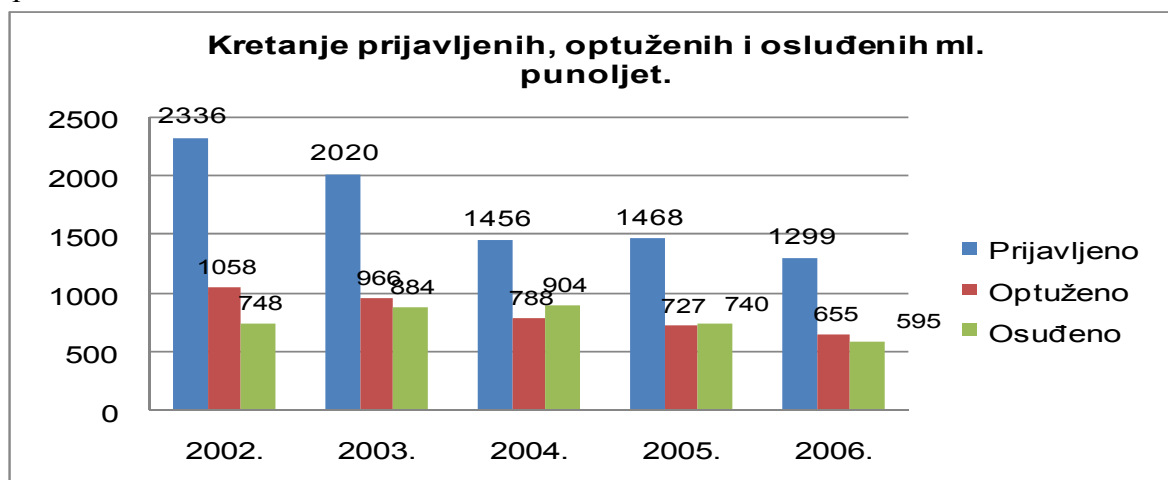
Donji grafikon pruža uvid u kretanje prijava za kazneno djelo zlorabe opojnih droga (čl. 173. KZ), za sve njegove modalitete u razdoblju od 2002. do 2006. godine u odnosu na prijavljene, optužene i osuđene odrasle osobe.

U 2006. godini odbačeno je 1228 prijava, optužene je 3536 osoba. Za sve modalitete kaznenog djela iz čl. 173. Kaznenog zakona u izvještajnom razdoblju doneseno je 3505 presuda, od toga je 3339 ili 95,3% osuđujućih. Broj zatvorskih kazni viši je od prosjeka. Izrečeno je 778 zatvorskih kazni ili 23,3% svih izrečenih sankcija. Razlog je što se za najteže oblike kaznenih djela iz članka 173. stavak 2. Kaznenog zakona u pravilu izriče zatvorska kazna, dok se za kazneno djelo iz članka 173. stavak 3. Kaznenog zakona ta kazna jedino i može izreći.

2.1.3.4.1. Mlađe punoljetne osobe

U ukupnom kriminalitetu mlađih punoljetnih osoba (4406 osoba u 2006.) kaznena djela vezana za zlorabu opojnih droga sudjeluju s 1299 prijava ili 29,5%. Kako je u 2005. godini bilo prijavljeno 1468 mlađih punoljetnih osoba to je broj prijava manji 11,5% i upravo sm

anjenje broja prijava za ova kaznena djela utječe na manji broj prijava za ovu populaciju.

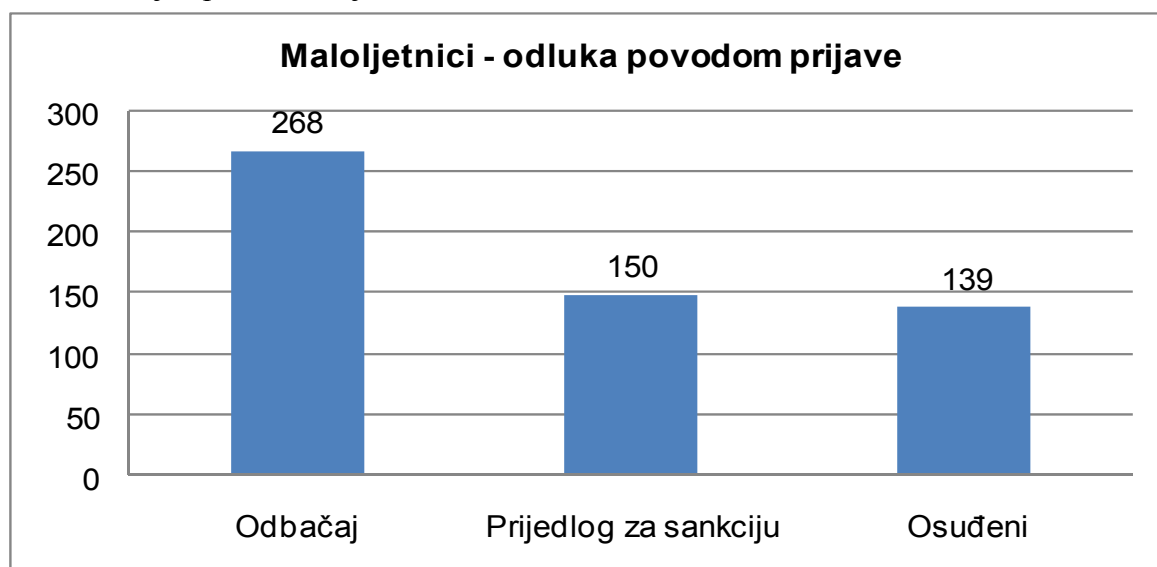
Za kazneno djelo posjedovanja opojnih droga iz članka 173. stavak 1. Kaznenog zakona primljena je 998 prijava, ili 76,8% od ukupnog broja prijave za ovo djelo. Za kazneno djelo iz stavka 2. bilo je prijavljeno 166 mlađih punoljetnih osoba.

Odbačeno je 580 prijava, od toga 432 ili 74,5% primjenom oportuniteta. Primjena oportuniteta ima puno opravdanje kod kaznenih djela iz 173. stavak 1. Kaznenog zakona, kada mlađa punoljetna osoba pristane na primjenu članka 64. ZSM kako se ne bi nepotrebno pokretao kazneni postupak koji ponekad traje i nekoliko godina i gubi svoj smisao, a mlađoj punoljetnoj osobi se u predistražnom postupku uz primjenu spomenutog načela može pružiti pomoć kroz posebnu obvezu odvikavanja od droge ili ako se radi o eksperimentatoru - posebnu obvezu upućivanja u savjetovanište za mlade. Optuženo je 655 osoba, dok je u odnosu na 624 osobe donijeta presuda. Od toga je bilo 595 ili 95,4% osuđujućih, time da je izrečena 131 maloljetnička sankcija.

2.1.3.4.1. Maloljetne osobe

U ukupnom kriminalitetu maloljetnih osoba (3626 osoba u 2006.) kaznena djela vezana za zlorabu opojnih droga sudjeluju s 467 prijava ili 12,9%. Kako je u 2005. godini bilo prijavljeno 428 maloljetnih osoba, to je broj prijavljenih maloljetnih počinitelja veći za 9,7%. U grafikonu 19. na stranici 125. ovog izvješća prikazano je postotno učešće kaznenog djela zlorabe opojnih droga kod pojedinih dobnih skupina..

Za kazneno djelo posjedovanja opojnih droga iz čl. 173. st. 1. Kaznenog zakona prijavljene su 352 ili 74,4% od ukupno 467 prijavljena maloljetnika. Za kazneno djelo iz čl. 173. st. 1. Kaznenog zakona odluka je donesena u odnosu na 456 osoba, od čega je odbačeno 268 prijava, time da je u odnosu na 246 prijavljenih primijenjeno načelo oportuniteta, time da je maloljetnik uz njegov pristanak prethodno upućen u centar za liječenje i prevenciju ovisnosti ili je upućen u savjetovanište za mladež.

Gornji grafikon daje pregled odluka povodom prijave. Vijeća za mladež su izrekla 124 odgojnih mjera, 14 pridržaja maloljetničkog zatvora i jednu kaznu maloljetničkog zatvora.

U grafikonima 17. 18. i 19. i 20. koji se nalaze na stranici 124. i 125. ovog izvješća dan je pregled rasprostranjenosti ovih kaznenih djela po područjima pojedinih županijskih

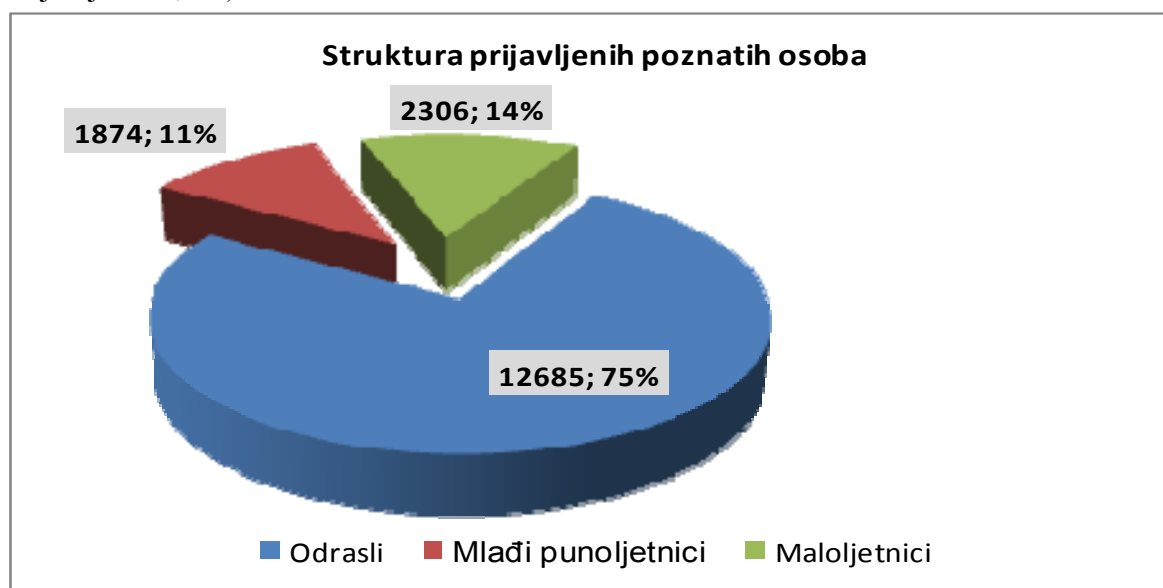
državnih odvjetništava. U grafikonu 17. dano je učešće ovih kaznenih djela u ukupnom prijavljenom kriminalitetu poznatih osoba. U grafikonu 18. iskazan je po pojedinim županijskim državnim odvjetništvima trend kretanja u odnosu na 2005. godinu. U grafikonu 19. dan je postotni pregled pojedinih dobnih skupina počinitelja u ukupnom broju prijava za ovo kazneno djelo, dok je u grafikonu 20. dan prikaz zastupljenosti prijava protiv poznatih počinitelja na sto tisuća stanovnika. Grafikoni pokazuju značajna odstupanja između pojedinih područja, kako u broju kaznenih djela, tako i u zastupljenosti pojedinih dobnih skupina.

2.1.3.5. Kaznena djela protiv imovine

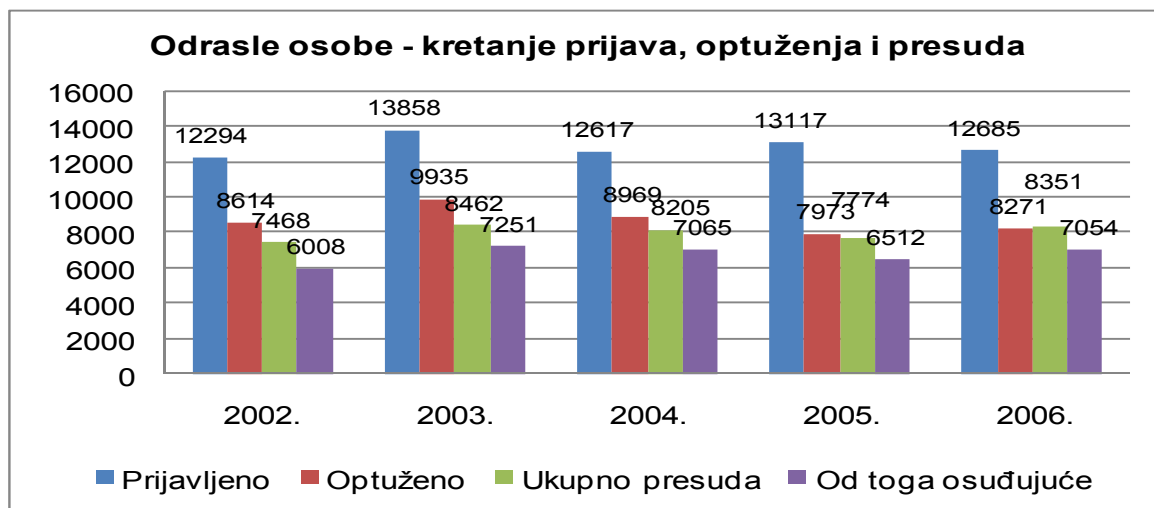
Kaznena djela protiv imovine su u ukupnoj strukturi kriminaliteta najbrojnija, kako u odnosu na poznate počinitelje, tako još više u odnosu na nepoznate počinitelje, jer se većina prijava protiv nepoznatih podnosi za ova djela.

Učešće maloljetnika i mlađih punoljetnika je osjetno veće u nego kod drugih kaznenih djela (nešto više i od zloporabe droge).

Učešće pojedinih dobnih skupina daje donji grafikon o strukturi prijavljenih poznatih osoba. Za ova kaznena djela prijavljeno je 12.685 odraslih, 1874 mlađih punoljetnika i 2306 maloljetnika. Iz grafikona je vidljivo da mlađi punoljetnici i maloljetnici sudjeluju s 25% u ukupnom broju prijavljenih za kaznena djela protiv imovine (u ukupnom kriminalitetu sudjeluju s 15,2%).

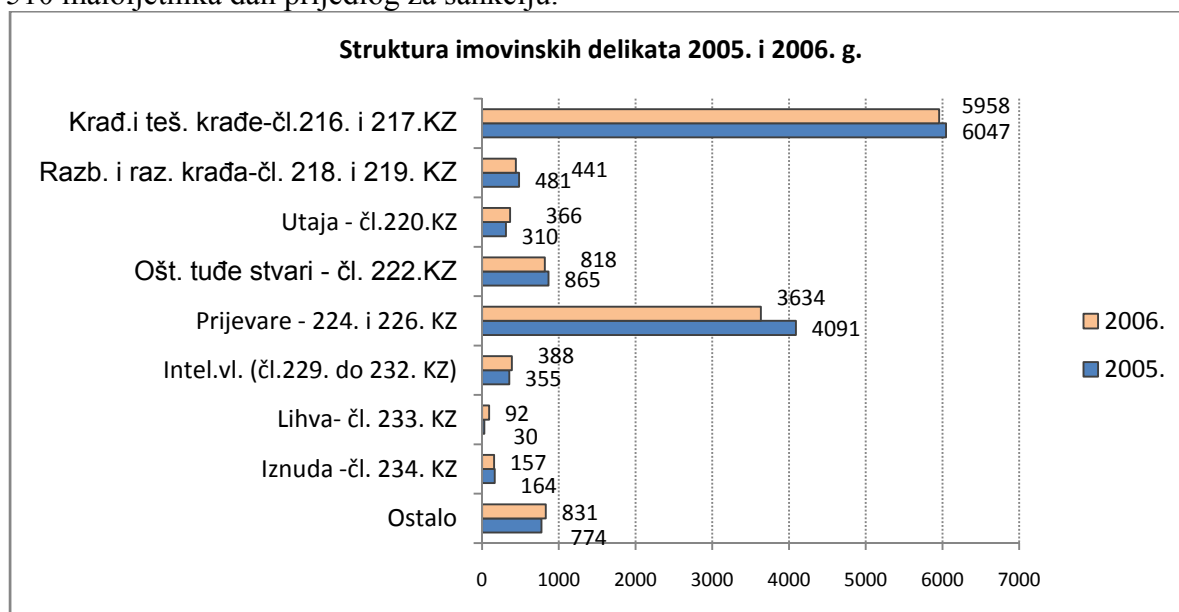
Donji grafikon u kojem je dan prikaz prijava i odluka u odnosu na odrasle osobe pokazuje da postoje znatne oscilacije u broju podnesenih prijava protiv odraslih osoba. Nakon pada broja prijava za kaznena djela protiv imovine u 2002. godini bilježimo porast prijava u 2003. i zatim pad za 9% u 2005. godini i 3,3% u 2006. godini.

Kako je to uvedno istaknuto i ove godine imamo pad prijava za kaznena djela čiji su počinitelji nepoznati, pa cijeneći da su ova kaznena djela dominantna u ukupnom broju prijava protiv nepoznatih¹ kod pada prijava za imovinska djela možemo reći da je to

U grafikonu na idućoj stranici dana je osnovna struktura imovinskih delikata odraslih osoba u 2005. i 2006. godini. Grafikon pokazuje pad razbojništava i razbojničkih krađa u odnosu na 2005. godinu. pozitivan trend koji ukazuje na stagniranje imovinskih delikata u cjelini.

U odnosu na odrasle osobe riješene su 16852 prijave, od čega odbačajem 6268 ili 37,2% riješenih prijava, neposrednim optuženjem ili neposrednim prijedlogom za sankciju 9523, te istražnim zahtjevom 747 prijava, a zahtjevom za pripremni postupak u odnosu na maloljetne počinitelje 824 prijave. Nakon istrage optužena je 621 osoba, dok je u odnosu na 510 maloljetnika dan prijedlog za sankciju.

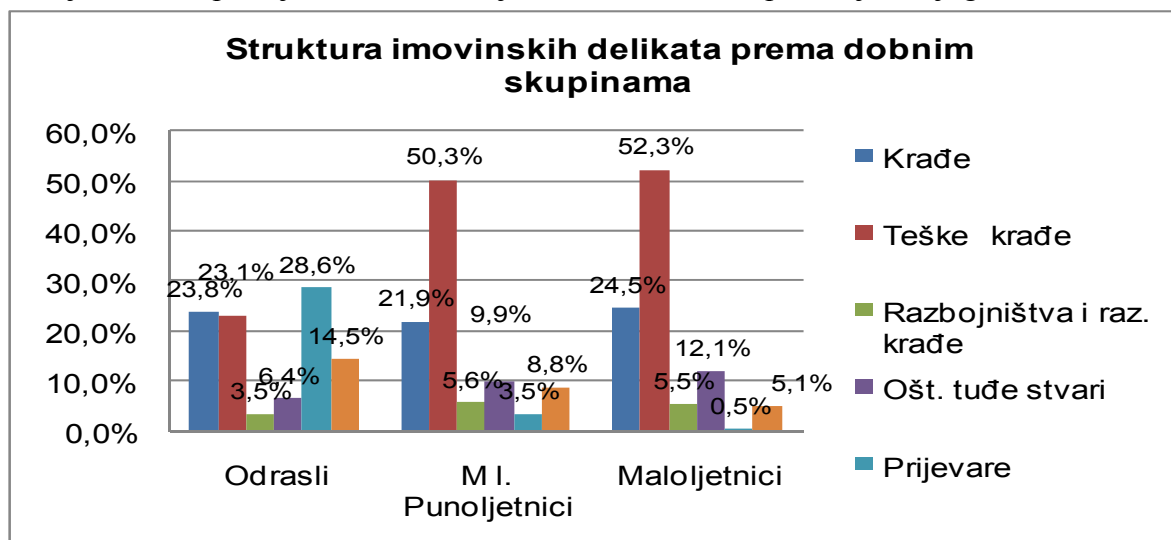

Sudovi su donijeli 10029 presuda, od čega 8594 ili 80,0% osuđujućih. Odraslim osobama većinom se izriču uvjetne osude (64,7%), zatvorskih kazni izrečeno je 23,9% što je

¹ Vidi tablicu 8. na str. 102).

povećanje u odnosu na 2005. kad je izrečeno odraslim osobama 20,7% zatvorskih kazni. Za najteža kaznena djela (razbojništva i razbojničke krađe) izrečeno je odraslim osoba 305 osuđujućih presuda, od čega 222 ili 72,8% kazni zatvora. Za kazneno djelo razbojništva iz članka 218. stavak 2. Kaznenog zakona (oružano razbojništvo) izrečene je 88 zatvorskih kazni, u odnosu na ove presude su državna odvjetništva podnijela 42 žalbe zbog odluke suda o kazni, jer smatraju da to teško kazneno djelo zaslužuje teže kazne.

Kao što je to naprijed naznačeno kaznena djela protiv imovine su najzastupljenija u ukupnoj masi kriminaliteta kako kod odraslih osoba, tako i mlađih punoljetnika i maloljetnika, ali postoje razlike u samoj strukturi kao što to pokazuje donji grafikon.

Prijevare su najbrojnije kod odraslih osoba, rijetke su među mlađim punoljetnim osobama i maloljetnicima, za razliku od toga kaznena djela teške krađe najbrojnija su u mlađoj populaciji. Povrede prava intelektualnog vlasništva su prisutne samo kod odraslih osoba (388 prijava) i stoga nisu iskazane u gornjem grafikonu.

Također postoje značajne razlike u načinu rješavanja prijava između odraslih osoba i mlađe populacije prijavljenih, posebno kod odbačaja prijava. Dok se kod odraslih osoba primjenom načela oportuniteta odbacuje zanemarivih 0,2% prijava, kod mlađih punoljetnih načelo oportuniteta primijenjeno je u odnosu 17,5% riješenih prijava, a kod maloljetnih počinitelja u 50,3% svih odluka. Uz obeštećenje oštećenika ovo načelo se može i mora više primjenjivati i u odnosu na odrasle osobe.

2.1.3.6. Kaznena djela protiv okoliša (Gl. XIX.)

Kaznena djela protiv okoliša iz glave XIX. Kaznenog zakona zastupljena su s malim brojem prijava u ukupnoj broju prijava protiv odraslih osoba. Za ova kaznena djela podneseno je 805 prijava ili 1,8% od ukupnog broja prijava. Za kazneno djelo onečišćenja okoliša iz čl. 250. KZ podneseno je svega 9 prijava 5 ih je odbačeno a 3 osobe su optužene i osuđene. Iz ove glave Kaznenog zakona najviše prijava je podneseno za kazneno djelo nezakonitog ribolova (236 prijava), slijedi protuzakoniti lov s 180 prijava.

Za kazneno djelo protupravne gradnje iz članka 252.a KZ podnesene su 193 prijave, optuženo je 125 osoba, sudovi su donijeli 48 presuda od čega 47 osuđujućih (novčanih i

uvjetnih). Za kazneno djelo protupravne eksploatacija rudnog blaga iz članka 261.a kojim se teško nagrđuje okoliš i oštećuje proračun jer se izbjegava plaćanje dužnih davanja koje plaćaju osobe koje su dobile koncesiju bile su prijavljene 92 osobe, optužene su 52 osobe, a osuđeno je 13 osoba.

2.1.3.7. Kaznena djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa

Glavu XX. KZ - kaznena djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa dijelimo na kaznena djela je protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i kaznena djela protiv sigurnosti prometa. Primili smo ukupno 3194 prijave, od toga 2846 prijava ili 89,1% odnosi se na odrasle osobe.

Od navedenog broja od 3194 novih prijava 690 kaznenih prijava podnijeto je zbog kaznenih djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine. Broj novih kaznenih prijava se je poslije višegodišnjeg stalnog smanjenja prijava u zadnje četiri godine stabilizirao. Za ova kaznena djela optužena je 471 osoba, a sudovi su izrekli 436 presuda, od čega 354 osuđujućih.

Samo se dva kaznena djela odnose na sigurnost prometa (članak 272. KZ - izazivanje prometne nesreće i članak 273. KZ – nepružanje pomoći osobi koja je teško tjelesno ozlijeđena u prometnoj nesreći. Za ova kaznena u 2006. godini državna odvjetništva su primila 2504 kaznenih prijava protiv poznatih osoba. Kako su u 2005. godini bile prijavljene 2482 osobe, to je porast neznatan i iznosi 0,9%. Kako smo ranijih godina imali kontinuirani pad ovih kaznenih djela (u 2005. u odnosu na 2004. godinu pad je bio 8,4%) to ovi podaci pokazuju ukazuju na mogući rast ovih djela, to tim više što smo za kaznena djela izazivanja prometne nesreće s najtežom posljedicom (prouzrokovanje smrti jedne ili više osoba iz čl. 272. st. 3. i 4. KZ) primili prijave protiv 338 osoba, što je za 4,3% više nego u 2005. kad su bile prijavljene su 324 osobe.

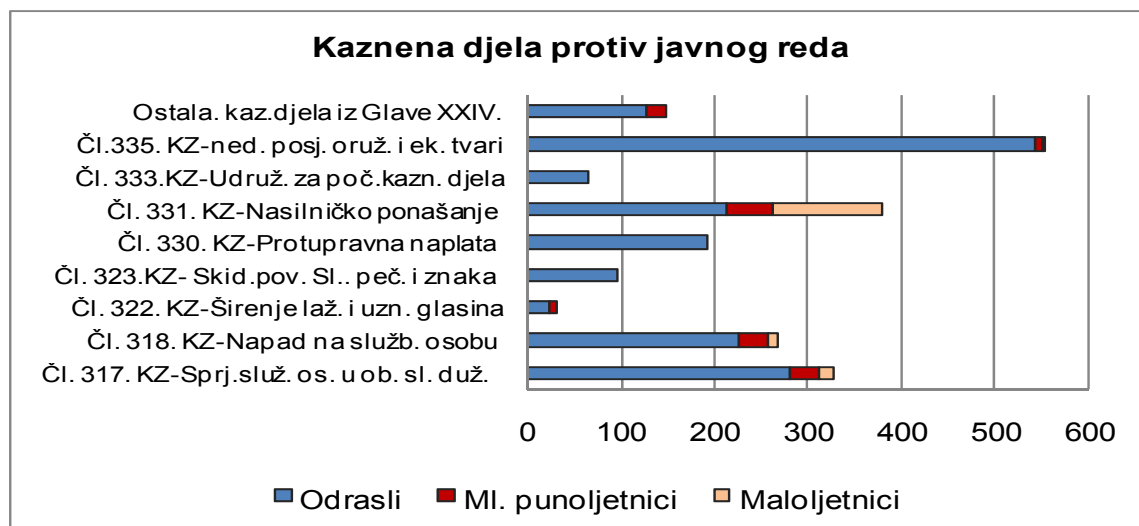
Zbog kaznenog djela ne pružanja pomoći osobi koja je teško ozlijeđena u prometnoj nesreći (članak 273. st. 1. i 2. KZ) prijavljeno je 1 osoba.

Za sve oblike ovih kaznenih djela izrečeno je 2380 presuda, od toga 2093 ili 93,2% osuđujućih presuda, ali svega 202 kazne zatvora.

2.1.3.8. Kaznena djela protiv javnog reda

U 2006. godini prijavljeno je za sva kaznena djela iz Glave XXIV. KZ – kaznena djela protiv javnog reda 2060 poznatih osoba (odrasli, ml. punoljetni i maloljetnici)

U donjem grafikon dana je struktura kaznenih djela protiv javnog reda i mira po dobnim skupinama. Grafikon pokazuje značajne razlike u strukturi. Dok se mlađa populacija najviše pojavljuje kao počinitelj kaznenih djela nasilničkog ponašanja i sprečavanja službenih osoba u obavljanju službenih radnji, odrasli počinitelji se najviše prijavljuju za kazneno djelo nedozvoljenog posjedovanja oružja i eksplozivnih tvari iz članka 335. KZ.

Najbrojnije kazneno djelo iz ove Glave je nedozvoljeno posjedovanje oružja i eksplozivnih tvari iz članka 335. Kaznenog zakona (554 prijave), slijedi kazneno djelo nasilničkog ponašanja iz članka 331. KZ s 380 prijavi itd.

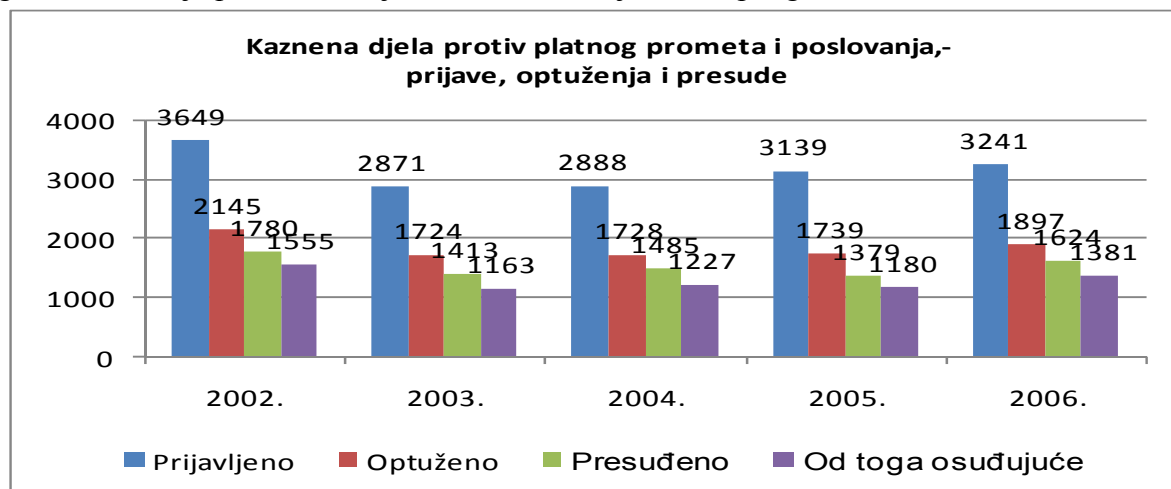
Riješeno je 1750 prijavi. Odbačeno je 338 prijavi, dok je optuženo neposredno ili poslije istrage 1363 osoba. Sudovi su donijeli 1171 presudu, od toga 1055 ili 90,2% osuđujućih, 5,5% oslobađajućih i 4,3% odbijajućih. Od ukupno 1055 osuđujućih presuda na kaznu zatvora odnosi se 9,5%, na novčanu kaznu 17,4%, na uvjetne osude odnosi se 71,3% i na sudske opomene 1,6% presuda. Državna odvjetništva su podnijela 154 žalbe, što je obzirom na težinu i porast navedenih kaznenih djela nedostavno.

2.1.3.9. Kaznena djela gospodarskog kriminaliteta

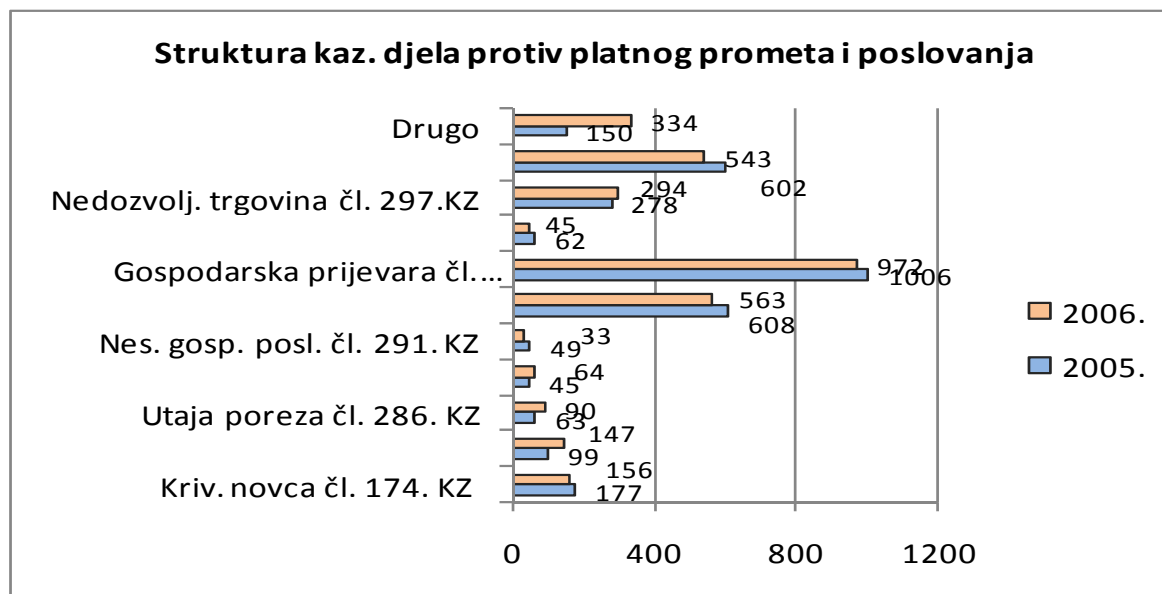
Podaci se iznose samo u odnosu na odrasle osobe jer se mlađa populacija u pravilu ne pojavljuje kao počinitelj ovih kaznenih djela

2.1.3.9.1. Kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja (Gl. XXI KZ)

Za kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja državna odvjetništva su 2006. godine primila 3241 kaznenih prijavi ili 6,3% svih prijavi protiv odraslih osoba. Kako je za ova djela u 2005. bilo prijavljeno 3139 osoba, to porast iznosi 3,2%. U donjem grafikonu dan je prikaz kretanja ovih kaznenih djela kroz pet godina.

Struktura prijavljenih kaznenih djela u 2005. i 2006. godini dana je u donjem grafikonu koji pokazuje da su najbrojnije prijave za kazna djela gospodarske prijevare, slijede kaznena djela zloporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju.

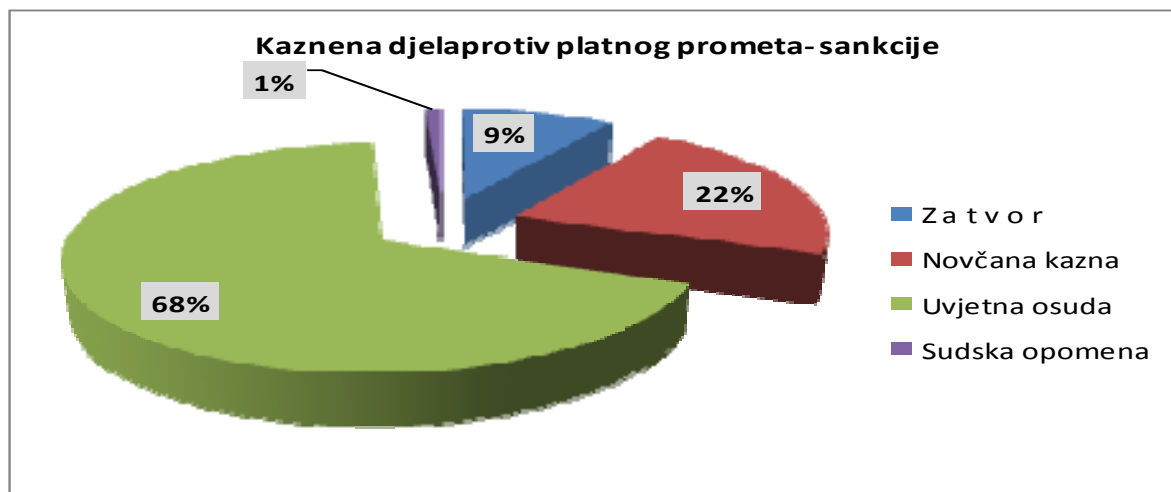
Za kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja državna odvjetništva su u 2006. godini gledajući po prijavljenim osobama imala u radu ukupno 4771 kaznenu prijavu (3241 podnesenu u 2006., a 1530 preneseno je iz ranijeg razdoblja). U izvještajnom razdoblju riješeno je 3197 kaznenih prijavi, od kojih je 1181 odbačeno (36,9%), podignuto je 1353 neposrednih optužnih akata (42,3%) i podnijeta su 663 istražna zahtjeva (20,7%).

Približno polovica odbačenih kaznenih prijavi odnosi se na kazneno djelo prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 293. Kaznenog zakona 482 odbačaja ili (40,8%). Taj podatak ne iznenađuje, jer je to uobičajeno. Naime, često se prijave za to kazneno djelo podnose u slučajevima kada je očito da se ne radi o postupanju s prijevornom namjerom nego o poslovnom odnosu u kojem dužnik nije platio ili izvršio dužnu činidbu. U takvim slučajevima prijave služe kao sredstvo pritiska za naplatu potraživanja.

Optuženo je ukupno 1897 osoba i to neposredno bez provođenja istrage (1353 ili 71,3%), a nakon provedene istrage (544 ili 28,7%).

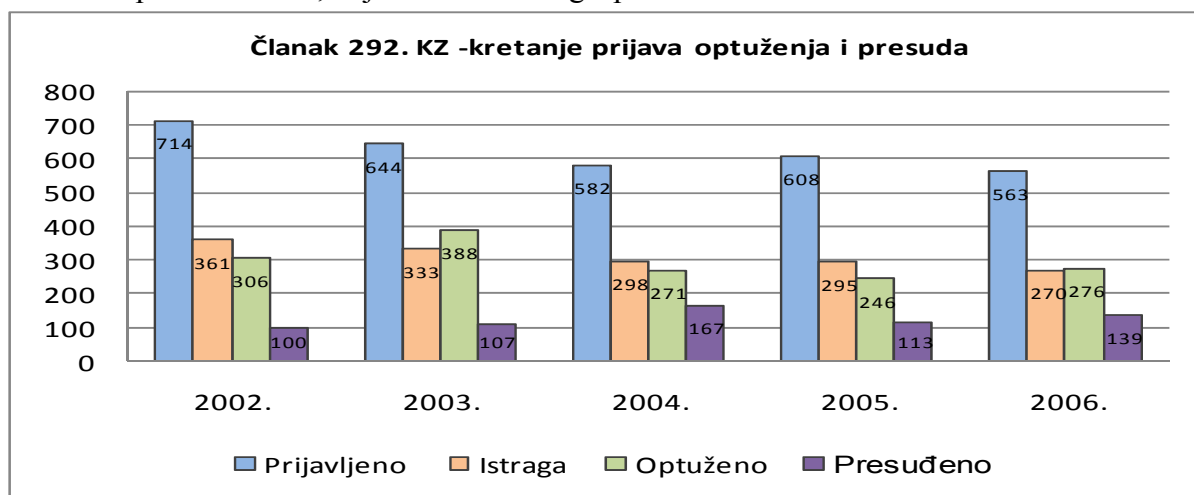
Tijekom 2006. godine donijeta je 1891 sudska odluka, od kojih se 1624 odnosi na presude (85,9%), a 267 na obustave postupka i odbačaje optužnih akata (14,1%). Od 1624 donesene presude 1381 ih je osuđujućih (85,0%), 175 su oslobađajuće (10,8%) i 68 odbijajućih (4,2%).

Gledajući po pojedinim kaznenim djelima najveći broj osuđujućih presuda odnosi se na kazneno djelo izbjegavanja carinskog nadzora iz članka 298. Kaznenog zakona (514 ili 37,2%), nedopuštene trgovine iz članka 297. Kaznenog zakona (225 ili 16,3%) i prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 293. Kaznenog zakona (153 ili 11,1%). Dakle, na ova 3 kaznena djela se odnosi 61% presuđenih predmeta u kojima su donijete osuđujuće presude.

Gornjih grafikon daje prikaz izrečenih sankcija. Izrečeno je 127 kazni zatvora (9%), što je ispod općeg prosjeka (16,1%), a što ukazuje da kaznena politika u ovoj oblasti kriminaliteta s obzirom na omjer uvjetnih osuda i bezuvjetnih kazni nije zadovoljavajuća, unatoč tome što se najveći broj presuda odnosi na lakša kaznena djela, koja po zapriječenim kaznama spadaju u režim sumarnog postupka. Svega u 3 predmeta primijenjena je sigurnosna mjera zabrane obavljanja zvanja djelatnosti ili dužnosti iz članka 77. Kaznenog zakona, u 507 slučajeva temeljem članka 80. Kaznenog zakona oduzeti su predmeti kaznenih djela, dok je u 36 predmeta primjenom odredbe članka 82 Kaznenog zakona oduzeta imovinska korist pribavljena kaznenim djelom. Državna odvjetništva su na 295 presuda podnijela žalbe, od kojih 127 zbog odluke o kazneno pravnoj sankciji.

Rezultati rada na ovim predmetima ne zadovoljavaju. Naime, sudske odluke u gospodarskim kaznenim djelima, a osobito za kaznena djela protiv platnog prometa i poslovanja trebale bi u primjerenom roku sankcionirati uočene nezakonitosti. Međutim, učinkovitost progona obzirom na postojeća zakonska rješenja kako u materijalnom, tako i u procesnom kaznenom pravu nije na onoj razini koja se očekuje. U pogledu rada na suzbijanju gospodarskog kriminaliteta znakoviti su niže prikazani podaci o prijavama i procesuiranju kaznenih djela zlorabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz članka 292. Kaznenog zakona. Naime, to je najznačajnije kazneno djelo iz Glave XXI Kaznenog zakona, jer uz izigravanje propisa koji reguliraju obveze pravnih osoba prema državnom proračunu, česti pojavni oblici tog kaznenog djela su i zlorabe u raspolaganju državnom imovinom i imovinom pravnih osoba, kojima se državi i gospodarstvu nanosi velika šteta.

Usporedba podataka s prethodnim izvještajnim razdobljima pokazuje da postoji velika negativna selekcija prijave uslijed teškoća u dokazivanju ovih kaznenih djela. Sudovi su za ovo kazneno djelo donijeli u 2006. godini 139 presuda, od čega svega 73 ili 52,5% osuđujućih.

Obzirom na težinu i složenost ovih predmeta uspostavljena je stalna suradnja s policijom, jer je za pravilno usmjeravanje izvida nužna je dobra i pravodobna suradnja policije i državnog odvjetništva, a veliki doprinos toj suradnji dao je i usvojeni Protokol o suradnji policije i državnog odvjetništva. Smatramo da su nužne daljnje izmjene Kaznenog zakona posebno u odnosu na kazneno djelo utaje poreza. Izmjena Kaznenog zakona koja je stupila na snagu 1. listopada 2006. dovodi do određenih problema jer je moguće te radnje podvoditi i pod obilježje kaznenog djela iz članka 286. i članka 292. Kaznenog zakona.

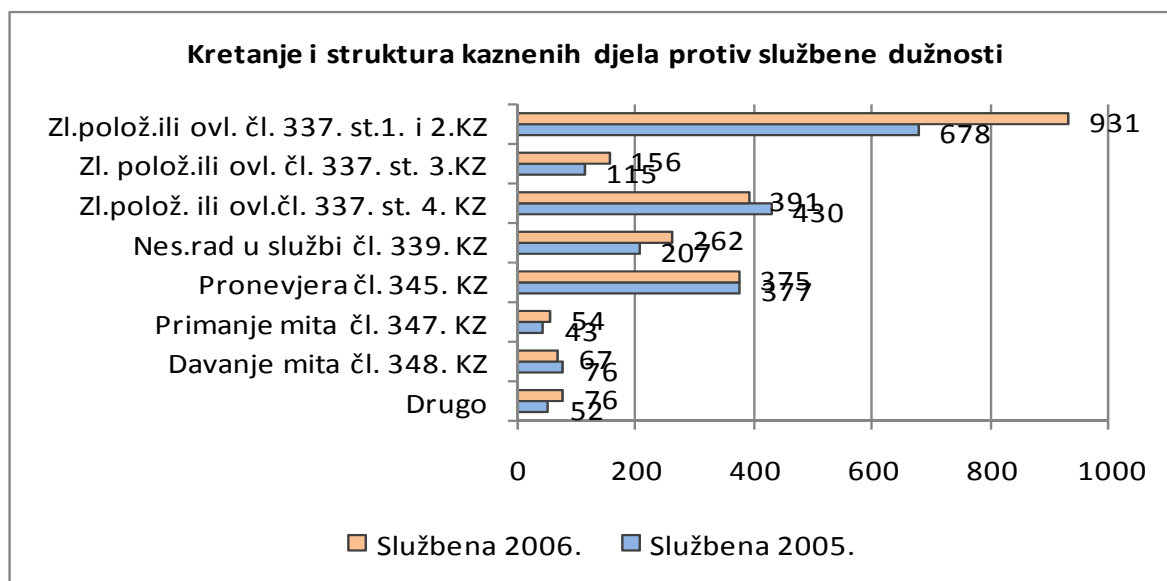
2.1.3.9.2. Kaznena djela protiv službene dužnosti (Glava XXV)

Za kaznena djela protiv službene dužnosti iz Glave XXV. Kaznenog zakona u 2006. godini prijavljeno je ukupno 2312 osoba, što je za 16,9% više nego 2005. godini u kojoj je bilo prijavljeno 1978 osoba. Kaznena djela iz ove glave sudjeluju u ukupnom kriminalitetu odraslih osoba s 5,1%.

Kaznena djela protiv službene dužnosti kao čista službenička djela izazivaju značajnu pozornost, posebno jer se većina tih djela smatra po međunarodnim standardima korupcijskim kaznenim djelima, posebno tu pozornost izaziva svaki rast prijave za ta djela. Rast prijave od 16,9% u 2006. godini u odnosu na 2005. godinu je izrazit, ali ukoliko promotrimo donji grafikon tada vidimo da su u padu teški oblici kaznenih djela iz ove glave. U izrazitom rastu su isključivo kaznene prijave za kazneno djelo iz članka 337. stavak 1. i 2. KZ i to za 37,3%. Možemo reći da se radi o pojavi koja je teško objašnjiva. Naime, većinu prijave za kazneno djelo iz članka 337. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona podnose građani protiv sudaca, državnih odvjetnika i službenika u upravnim tijelima jer su nezadovoljni odlukama pravosudnih ili upravnih tijela. U ovim prijavama u pravilu osim tvrdnje podnositelja da je službena osoba počinila kazneno djelo, time što nije donijela odluku za koju podnositelj smatra da je jedina zakonita, nema drugih podataka na osnovu kojih bi se moglo ispitati utemeljenost navoda prijave.

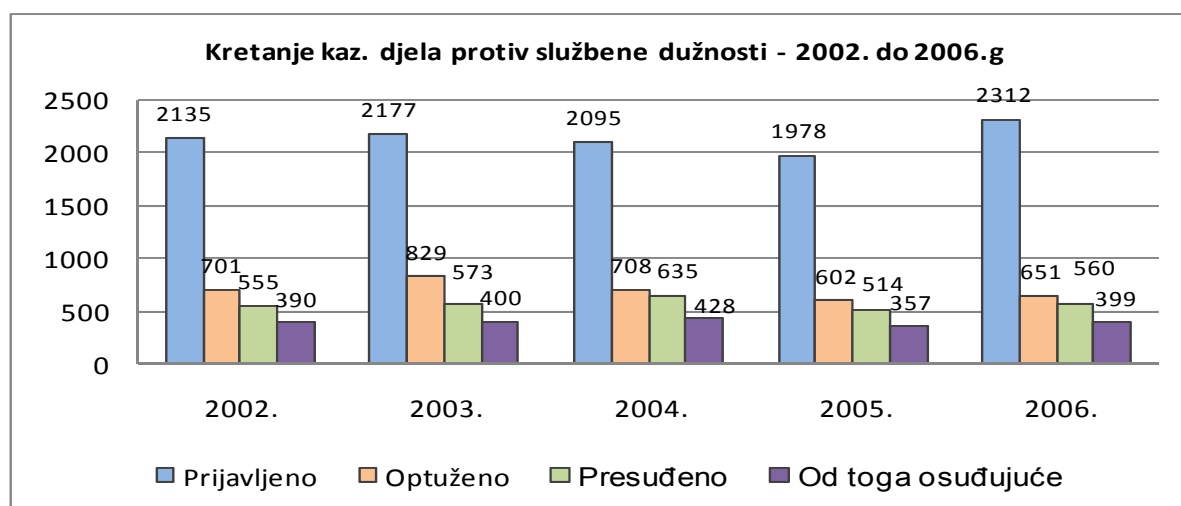
Ove prijave opterećuju rad državnih odvjetništava i drugih tijela. Naime, u znatnom broju predmeta, nakon odbačaja prijave protiv suca, službenika u upravnim tijelima ili državnog odvjetnika zbog toga što nije bilo osnovane sumnje da je počinjeno kazneno djelo, slijedi nova prijava, sada protiv državnog odvjetnika ili zamjenika koji je donio rješenje o odbačaju kaznene prijave.

U većem broju slučajeva nakon što se odbaci i ta prijava slijede podnesci protiv tog državnog odvjetnika Ministarstvu pravosuđa, Vladi RH ili pojedinim odborima Hrvatskog sabora. Nije rijedak slučaj da se po nekoliko puta pišu izjašnjenja ili daju izjave u vezi donesene odluke.

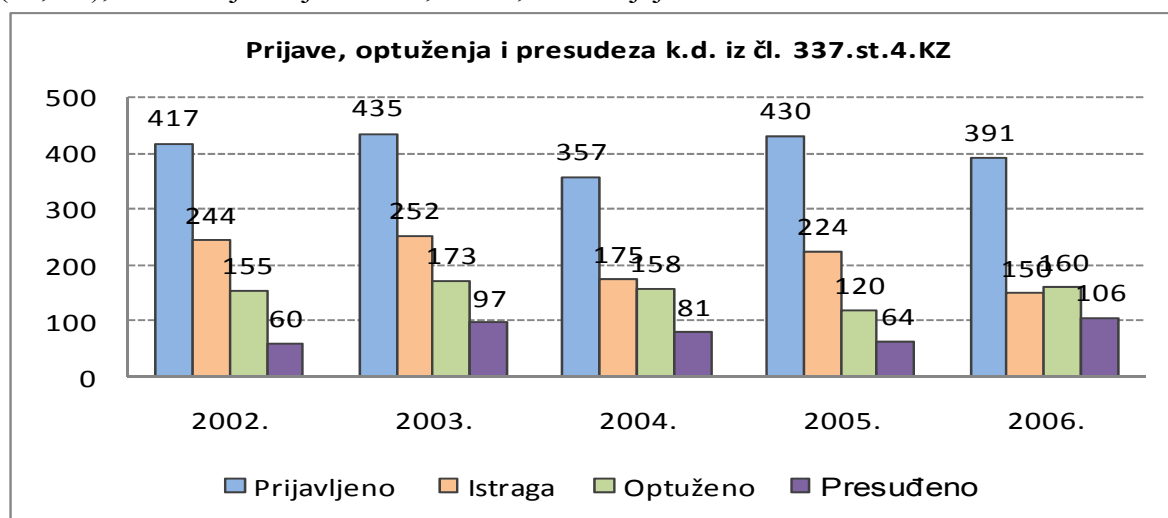
Gornji grafikone pokazuje da u ukupnoj strukturi prijavljenih djela, kaznena djela iz članka 337. stavak 1., 2. Kaznenog zakona sudjeluju sa 40,3%. Kolika je utemeljenost ovih prijava i podnesaka pokazuje podatak da je od 831 odluke povodom prijave za kazneno djelo iz članka 337. stavak 1.,2. i 3. Kaznenog zakona doneseno 769 ili 92,5% rješenja o odbačaju. Iako državna odvjetništva unaprijed upozoravaju podnositelje prijave, da to što je državni službenik donio odluku koju podnositelj smatra nepravilnom, još ne znači počinjenje kaznenog djela i da se sporni odnos ne može riješiti u kaznenom postupku (osobito u slučajevima kada protiv te odluke imaju redovno pravno sredstvo) broj prijava pokazuje da građani nemaju povjerenja u rad pravosudnih i upravnih tijela.

U 2006. godini su državna odvjetništva imala u radu 2816 prijava (2312 prijavljenih i 933 iz ranijih godina). Riješene su 1823 prijave. Odbačajem je riješeno 1409 prijava (najveći broj za članak 337. stavak 1. i 2. KZ), podneseno je 396 istražnih zahtjeva i 302 neposredna optuženja. Nakon provedene istrage postupak je obustavljen prema 74 osobe, a optuženo je 349 osoba.

Gornji grafikone prikazuje kretanje prijavljenih, optuženih, broja presuda i osuđenih za kaznena djela protiv službene dužnosti u razdoblju od 2002. do 2006. godine. Osnovna karakteristika je visoki broj odbačaja prijave (iz gore navedenog razloga), dugotrajnost postupka i mali broj osuđujućih presuda. Presude su u 2006. godini donesene u odnosu na 560 osoba, od kojih je 399 osuđujućih, od čega je 95 osoba osuđeno na kaznu zatvora. Sudovi su

donijeli 116 oslobađajućih i 45 odbijajućih presuda što ukazuje da je uspješnost u postupku niža od prosjeka.² Za kazneno djelo iz članka 337. st. 4. Kaznenog zakona, dakle, za najteže kazneno djelo iz ove glave doneseno je 106 presuda. Od 106 presuda 72 su osuđujuće (60,7%), oslobađajućih je bilo 28,3% i 3,8% odbijajućih.

Gornji grafikon pokazuje da za ovo djelo imamo stalno visoki postotak oslobađajućih i odbijajućih presuda što pokazuje svu složenost i teškoće u dokazivanju. Odnos između podnesenih prijava, podignutih optužnih akata i izrečenih presuda je izrazito nepovoljan. Upravo kod najtežih djela gospodarskog kriminaliteta postupak najduže traje i uspješnost je niža od prosjeka. To pokazuju u grafikonu iskazane razlike između broja prijava, istraga, optuženja i broja presuda za kazneno djelo iz članka 337. stavak 4. Kaznenog zakona, kao najtežeg kaznenog djela iz ove Glave.

Navedeni podaci o uspješnosti kod najtežih kaznenih djela gospodarskog kriminaliteta, pokazuju da je na ovom području nužno mijenjati kako materijalno tako i procesno kazneno pravo kako bi osigurali brz i učinkovit kazneni postupak. Pored promjene zakona izuzetno je važan rad pojedinih državnih tijela koja su zadužena i imaju ovlasti u detekciji i prijavljivanju zloporaba kako na štetu proračuna, tako i na štetu pojedinih pravnih i fizičkih osoba. Nije dovoljno samo naznačiti kako postoje nezakonitosti i o tome općenitim izvješćem izvijestiti državno odvjetništvo, nužno je u takvim slučajevima, kako to i nalaže članak 171. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku podnijeti prijavu u kojoj treba navesti dokaze koji su poznati i poduzeti sve da bi se sačuvali tragovi kaznenog djela, predmeti na kojima je ili kojima je počinjeno djelo te drugi dokazi. Upravo ta državna tijela i pravne osobe i imaju najkvalitetnija saznanja i potrebno znanje za utvrđivanje svih okolnosti i bez njihove podrške teško je osigurati kvalitetne podatke koji omogućuju učinkovito vođenje postupka. U protivnom ako je državno odvjetništvo samo izvješteno o mogućim nezakonitostima može samo zatražiti od policije provođenje izvida i zatim nakon primitka policijskog izvješća nemajući drugog izlaza, jer je nesporno da je došlo do zloporaba i da postoje osnove sumnje da je kazneno djelo počinjeno, podnijeti istražni zahtjev. Često nakon podnošenja zahtjeva upravo zbog složenosti slučaja i zbog toga što nisu na vrijeme osigurani dokazi istraga traje dugo i protekom vremena sve je teže prikupiti valjane dokaze.

Pored navedenog otkrivanje i istraživanje složenih slučajeva gospodarskog kriminaliteta zahtijeva zajednički rad policije i pojedinih agencija Ministarstva financija pod nadzorom državnog odvjetništva. Bez aktivnog sudjelovanja svih navedenih državnih tijela

² Postotak osuđujućih za ova djela je 71,3%, postotak osuđujućih općenito je 87,7% .

nećemo biti uspješni u detekciji i otkrivanju ovog kriminala, imati ćemo, ali i imamo krupne afere u kojima državno odvjetništvo započinje provođenje izvida, kojima se djelomično prikupe potrebni podaci, ali ne u mjeri i na način koji je nužan za brzi i uspješan dovršetak postupka.

2.1.3.10. Organizirani kriminalitet i korupcija

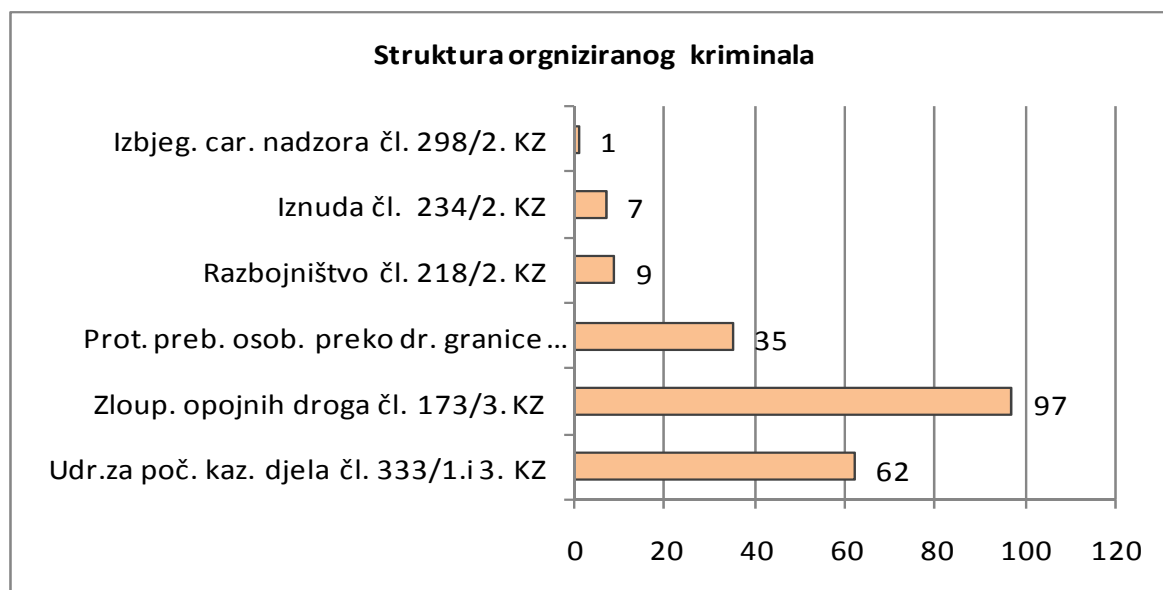
Tijekom 2006. godine Ured je primio 397 prijava protiv poznatih osoba što je 15,5 % manje nego 2005. godine. Protiv nepoznatih počinitelja primljeno je 8 prijava. Za korupcijska kaznena djela bilo podneseno 138 prijava ili 35% od ukupno prijavljenih, a za kaznena djela organiziranog kriminala 211 prijava ili 53%, te za ostala djela 48 prijava ili 12%.

2.1.3.10.1. Organizirani kriminalitet

Nakon izmjene Zakona o Uredu za sprečavanje korupcije i organiziranog kriminaliteta Ured je nadležan za kazneno djelo iz članka 333. st. 1. i 3. KZ, te za kaznena djela protupravnog oduzimanja slobode iz čl. 124. st. 3. KZ, otmice iz članka 125. st. 2. KZ, prisile iz čl. 128. st.2. KZ, zloporabe opojnih droga iz čl. 173. st.3 KZ, trgovanja ljudima i ropstva iz čl. 175. st.3. KZ, protuzakonitog prebacivanja osoba preko državne granice iz čl. 177. st. 3. KZ, podvođenja iz čl. 195. st.2. KZ, nedozvoljene trgovine zlatom iz čl. 290. st.2. KZ, razbojništva iz čl. 218. st. 2. KZ, iznude iz čl. 234. st. 2. KZ, ucjene iz čl. 235. st.2. KZ, prikrivanja protuzakonito dobivenog novca iz čl. 279. st.3. KZ, izbjegavanja carinskog nadzora iz čl. 298. st. 2. KZ, te protupravne naplate iz čl. 330. st.4. i 5. KZ, koja djela mogu biti počinjena od strane organizirane grupe ili zločinačke organizacije i samim time su to kaznena djela organiziranog kriminaliteta.

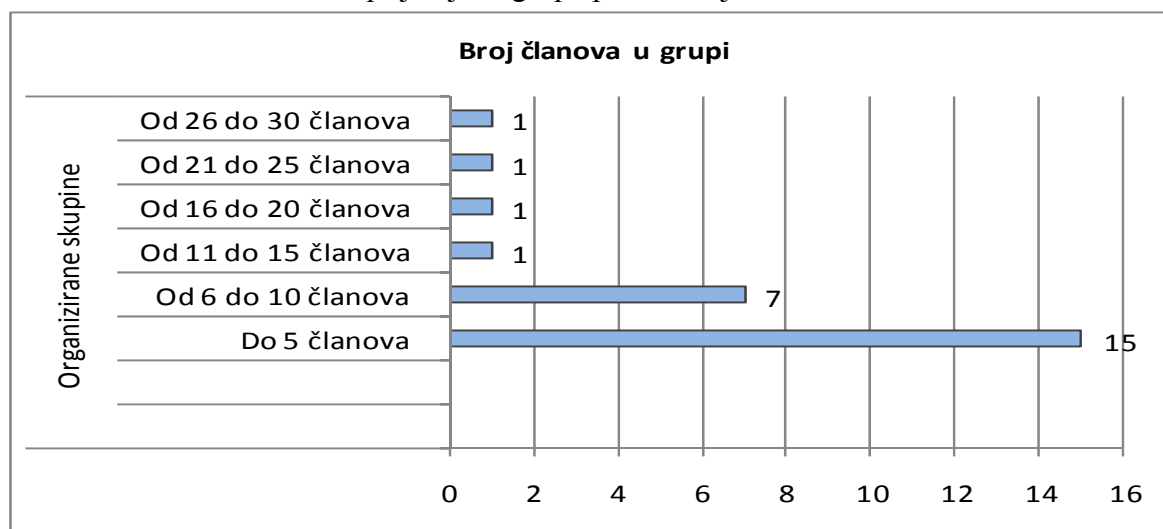
Kazneno djelo - udruživanja za počinjenje kaznenih djela - iz članka 333. Kaznenog zakona temeljno je kazneno djelo iz nadležnosti Ureda. Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta prijavljene su 62 osobe zbog djela iz članka 333. stavak 1. i 3. Kaznenog zakona, što čini 15,2% svih prijavljenih osoba, što je osjetno manje nego u 2005. godini kada su za ta kaznena djela bile prijavljene 102 osobe. Sve prijave su podnesene za organiziranje grupe, jer je za kazneno djelo iz članka 333. stavak 1. i 3. Kaznenog zakona (organizator grupe) prijavljeno je 27 osoba, dok je 35 osoba prijavljeno zbog kaznenog djela iz članka 333. stavak 3. Kaznenog zakona (članstvo u grupi). Smanjeni broj prijava nije rezultat smanjenja organiziranog kriminaliteta, nego samo pokazuje da je otkrivanje i dokazivanje ovih kaznenih djela posebno složeno i zahtjeva značajna sredstva i vrijeme, jer su obrade u tim predmetima složene i dugotrajne.

Kao što je rečeno osim kaznenog djela iz članka 333. KZ i Ured je nadležan i za druga djela organiziranog kriminala. Donji grafikon pokazuje strukturu tih djela. Najbrojnija su kaznena djela udruživanja za trgovinu narkoticima iz članka 173. stavak 3. KZ. Sva navedena kaznena djela bila su počinjena u grupi.

Niti u 2006. godini nije bilo prijava za organiziranje ili pripadnost zločinačkim skupinama, međutim tijekom postupka u dva predmeta izvršena je prekvalifikacija, jer su odnosi unutar organizirane skupine pokazivali da su to strukturirane zločinačke skupine te da se radi o zločinačkim organizacijama u skladu s Konvencijom UN-a o transnacionalnom organiziranom kriminalitetu. U navedenim slučajevima nije se radilo o formalnom pristupu, razlika je suštinska kako u ocjeni opasnosti takovih zločinačkih udruga tako i u mogućnosti korištenja posebnih dokaznih sredstava. Naime u slučaju zločinačkih skupina moguće je koristiti „krunske svjedoke“ pokajnike koji su u jednom od ovih dva predmeta i korišteni.

I ove godine ističemo razliku između prijava za ova kaznena djela i drugih prijava. U slučajevima organiziranog kriminala često je prijavljen veći broj osoba, prijava protiv jedne osobe je rijetkost i to su u pravilu prijave protiv pripadnika transnacionalnih organiziranih skupina, u kojim slučajevima su ostali članovi grupe ili organizacije prijavljeni u drugim zemljama ili nisu poznati. Radi boljeg prikaza strukture i pojavnosti organiziranog kriminaliteta analizirali smo prijavljene grupe prema broju članova.

Iz grafikona je vidljivo kako organizirane grupe uglavnom imaju manji broj članova. Velika većina prijavljenih grupa nema čvrstu strukturu, to je karakteristika zločinačkih organizacija na našem području. Grupe se stvaraju se kad za to postoji interes i to prvenstveno

ekonomski. Upravo zbog mobilnosti, otkrivanje članova tih kriminalnih grupa je složen posao.

Svrha organiziranja	Broj grupa	%
Ilegalno prebacivanje osoba preko granice	5	19,23 %
Trgovina narkoticima	7	26,92 %
Razbojništva	2	7,69 %
Prijevare	3	11,54 %
Krivotvorenje novca	1	3,85 %
Iznuda	2	7,69 %
Nedozvoljeno posjedovanje oružja i eksplozivnih tvari	1	3,85 %
Prijevare u gospodarskom poslovanju	1	3,85 %
Primanje i davanje mita	1	3,85%
Zlouporaba položaja ili ovlaštenja	3	11,54 %
Ukupno	26	100%

Nadalje većina takovih grupa, odnosno organizacija prijavljuje se za veći broj kaznenih djela, koju okolnost treba uvažavati kod ocjene težine ovog kriminaliteta. Struktura kaznenih djela počinjenih od strane zločinačkih skupina dana je u donjoj tablici iz koje proizlazi da su (osim kaznenog djela iz članka 333. KZ) pripadnici organiziranih skupina najviše prijavljivani za nedopuštenu trgovinu narkoticima (7 grupa ili 26,9%).

Dakle, članovi grupa u pravilu se prijavljuju za počinjenje više kaznenih djela. Primjera radi navodimo da je u 2006. godini prijavljena grupa koja je novcem dobivenim izvršenjem kaznenog djela iz čl. 177. st. 3. KZ-a kupovala drogu koju je dalje krijumčarila čineći tako i kazneno djelo iz čl. 173. st. 2. i 3. KZ-a. Karakteristično je za skupine koje se bave ilegalnom prodajom narkotika da novcem dobivenim prodajom droge kupuju nekretnine i pokretnine velikih vrijednosti čime čine i kaznena djela pranja novca.

U odnosu na svrhu organiziranja najviše je grupa organizirano radi počinjenja kaznenog djela zloporabe opojnih droga iz članka 173. stavak 3. Kaznenog zakona (ukupno 7 grupa). Za ovo kazneno djelo prijavljeno je 97 osoba. Radi se o najtežim kaznenim djelima zloporabe opojnih droga za koja je zapriječena kazna od najmanje 3 godine ili kazna dugotrajnog zatvora (od 20-40 godina). Bitno obilježje ovog kaznenog djela je udruživanje počinitelja u grupu ili zločinačku organizaciju radi kupnje i prodaje opojnih droga.

Ponovo ističemo kako je otkrivanje ovakvih skupina je težak i zahtjevan posao koji traži korištenje posebnih izvidnih tehnika iz članka 180. Zakona o kaznenom postupku. Primjenom ovih mjera se kroz određeno razdoblje prati kriminalna aktivnost počinitelja kaznenih djela i na takav način se prikupljaju dokazi o kaznenim djelima i povezanosti članova organizacije. Bez posebnih izvidnih mjera i međunarodne suradnje otkrivanje ovakvih grupa i njihovih organizatora praktično ne bi bilo moguće. Primjera radi navodimo slučaj krivotvoritelja novca koji su djelovali na području više država. Ured je surađivao u ovom slučaju sa policijom Republike Austrije jer su postojala inicijalna saznanja kako grupa državljana Srbije i Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Hrvatske tijekom 2006. godine organizirano proizvodi, prevozi i rasparčava krivotvorene novčanice eura. U ovu kriminalnu grupu involvirao se je prikriveni istražitelj koji je sa pripadnicima organizacije dogovarao

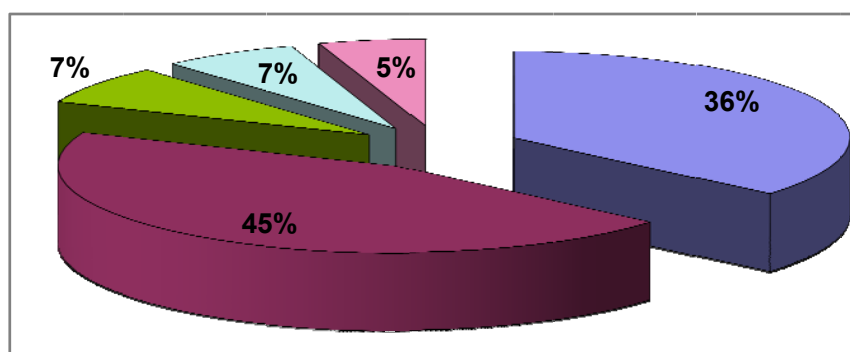
kupnju krivotvorenih eura u većoj količini, koja je isporuka realizirana u Zagrebu, pri čemu su lišena slobode tri pripadnika grupe i zaplijenjena količina od gotovo 3000 komada krivotvorenih novčanica u apoenima od 500 eura. Posao prikrivenih istražitelja time nije bio gotov oni su i dalje bili ubačeni u ovu grupu radi otkrivanja štamparije krivotvorenog novca koja je i otkrivena početkom 2007. godine na teritoriju Republike Bosne i Hercegovine.

Za organizirani kriminalitet Ured je imao u radu 226 prijava (prijava koje su ostale u radu i prijave iz tekuće godine). Od ukupnog broja prijava koje su bile u radu riješeno je 218 prijava ili 96,5%. Odbačajem je riješeno 38 prijava ili 17,4%. Protiv 179 osoba ili 782,1% podnesen je istražni zahtjev, dok je protiv 1 osobe podignuta neposredna optužnica. Nakon provedene istrage optužene su 194 osobe, dok je postupak obustavljen protiv 41 osobe. U 2006. godini sudovi su donijeli 74 presude od kojih 73 osuđujućih i jednu odbijajuću presudu. Izrečene su 72 kazne zatvora i jedna uvjetna osuda

2.1.3.10.2. Korupcijska kaznena djela

Korupcijska kaznena djela iz nadležnosti Ureda su kaznena djela; zlouporabe obavljanja dužnosti državne vlasti iz članka 338. Kaznenog zakona, protuzakonitog posredovanja iz članka 343. KZ, primanja mita iz članka 347 KZ i davanja mita iz članka 348. KZ, te zlouporaba u postupku stečaja iz članka 283. stavak 2. i 3. KZ i nelojalna konkurencija u vanjskotrgovinskom poslovanju iz članka 289. stavak 2. KZ, te nova kaznena djela primanja i davanja mita u gospodarskom poslovanju iz članka 294.a i 294.b KZ.

Korupcijska kaznena djela u nadležnosti Ureda

■ Primanje mita	■ Davanje mita
■ Zloupotreba obavljanja državne vlasti	■ Zlouporaba u postupku stečaja čl. 283
■ Protuzakonito posredovanje čl. 343	

Gornji grafikon prikazuje strukturu prijavljenih korupcijskih kaznenih djela. Za primanje mita bilo je prijavljeno 50 osoba, što je povećanje u odnosu na 2005. godinu kada je bila prijavljena 41 osoba. Povećanje broja prijava za primanje mita nesporno je pozitivan trend. Od ukupno 50 prijavljenih za primanje mita 38 osoba je prijavljeno za "pravo" primanje mita iz članka 347. stavak 1. Kaznenog zakona. Pod „pravim“ primanjem mita podrazumijevaju se slučajevi kada počinitelji zahtijevaju ili primaju dar ili kakvu drugu korist da u granicama svoje ovlasti obave radnju koju ne bi smjeli obaviti ili da ne obave radnju koju bi morali obaviti, dakle krše svoje obveze. U ostalim slučajevima pojedine osobe prijavljene su da su zahtijevale ili primile dar ili imovinsku korist kako bi obavile službenu radnju koju su bile dužne obaviti, dakle za "nepravo" primanje mita.

Na temelju podataka Ureda u strukturi prijavljenih osoba za primanje mita prijavljeni su djelatnici policije, ali i djelatnici pravosudne policije, carinski službenik, nekoliko službenika državne uprave, liječnici, suci, stečajni upravitelj, dva ravnatelja lječilišta, javni bilježnik, sudski vještak, inspektor zaštite na radu, kao i kapetan lučke kapetanije: Struktura prijavljenih pokazuje da su tvrdnje kako se prijavljuje samo „ulična korupcija“ neutemeljene.

U odnosu na 24 osobe kaznena prijava je odbačena i to zbog nepostojanja osnovane sumnje, a u odnosu na 19 osoba zahtijevano je provođenje istrage. Jedna osoba je optužena neposredno, a nakon provedene istrage optuženo je 13 osoba. Doneseno je 8 presuda, od kojih 1 oslobađajuća. Sedam osoba je osuđeno na zatvor, a dvojici je izrečena uvjetna osuda. Ured se je žalio u odnosu na sedam presuda.

Za kazneno djelo davanja mita prijavljene su 62 osobe. Od navedenog broja 60 osoba je prijavljeno za kazneno djelo iz stavka 1. članka 348. Kaznenog zakona (davanje mita službenoj osobi da u granicama svoje ovlasti obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti), a svega dvije osobe su prijavljene za kazneno djelo iz stavka 2. citiranog članka.

Kaznena prijava je odbačena u odnosu na 14 osoba, većinom zbog nepostojanja osnovane sumnje da bi prijavljena osoba počinila prijavljeno kazneno djelo. Neposrednim optuženjem riješeno je 18 prijava, dok je u odnosu na 32 osumnjičenika podnesen istražni zahtjev. Nakon istrage postupak je obustavljen u odnosu na 3 osobe, dok je 31 osoba optužena. U izvještajnom razdoblju sudovi su donijeli 33 presude i to sve osuđujuće. U 33 osuđujuće presude 11 osoba je osuđeno na kaznu zatvora, četiri na novčanu kaznu i izrečeno je 18 uvjetnih osuda. Izrečene su 24 sigurnosne mjere iz članka 80. Kaznenog zakona (oduzimanje predmeta). Žalba zbog kazne podnesena je u odnosu na 11 okrivljenih.

Za kazneno djelo zloporabe obavljanja dužnosti državne vlasti iz članka 338. Kaznenog zakona prijavljeno je 10 osoba. U odnosu na 4 osobe kaznena prijava je odbačena, a u odnosu na 5 osoba zahtijevana je istraga. Po dovršenoj istrazi postupak je obustavljen u odnosu na dvije osobe, dok je jedna optužena. Za kazneno djelo zloporabe u postupku stečaja iz članka 283. Kaznenog zakona bilo je prijavljeno 9 osoba, 7 prijava je odbačene, dok je za protuzakonito posredovanje jedna osoba optužena.

Dakle, u 2006. godini za korupcijska kaznena djela bilo je prijavljeno svega 138 osoba. Nedvojbeno, da je broj prijava u raskoraku s percepcijom javnosti o prisutnosti korupcije u Republici Hrvatskoj i da je javnost s pravom osjetljiva na korupciju jer ona sama po sebi povećava i zaoštrava društvene razlike te potiče nastojanja da se nepoštenim načinom života dolazi do znatnih materijalnih sredstava, imovine i uopće bogatstva, što u svojoj konačnici obezvređuje vrijednost rada, štednje, poštenja i morala uopće. Prilikom ocjene broja prijavljenih slučajeva treba imati u vidu da je jedno poimanje korupcije, a sasvim nešto drugo broj prijava podnesenih Uredu. Pored navedenog valja istaknuti da u stvarnoj nadležnosti Ureda nije kazneno djelo iz članka 337. Kaznenog zakona (zloporaba službenog položaja ili ovlasti) koje je zasigurno korupcijsko kazneno djelo kada su u pitanju njegovi pojedini oblici i ako je počinjeno od strane službenih osoba. Smatramo da kazneno djelo iz članka 337. Kaznenog zakona ako je njime službena osoba pribavila imovinsku korist mora biti u nadležnosti Ureda.

Otkrivanje koruptivnih kaznenih djela izuzetno težak i složen postupak, jer se u pravilu radi o "poslovima" koji se obavljaju «u četiri oka». Uspjeh se postiže ako se izvijesti policija ili Ured odmah nakon što je traženo mito, jer naknadno dokazivanje ovih kaznenih

djela je gotovo nemoguće, i uspjeh se može postići samo u onim slučajevima u kojima se građani odmah obraćaju Uredu. U takvim slučajevima Ured u pravilu primjenjuje posebne izvidne mjere. Posebnim izvidnim mjerama dolazi do prikupljanja svih potrebnih dokaza za kazneni progon počinitelja.

Možemo istaknuti da je Ured ekipiran i stvoreni su uvjeti za njegovo preventivno i represivno djelovanje.

Na preventivnom području Odjel za sprječavanje pojava korupcije i za odnose s javnošću poduzeo je cijeli niz aktivnosti (sastanci i predavanja s udrugama, pojedinim državnim tijelima, školama itd), na kojima se ukazuje na štetnost korupcije. Cijenimo da je to dobar početak i u idućem razdoblju ovaj Odjel mora preuzeti sve poslove vezane uz preventivno djelovanje Ureda. O izuzetnom značaju preventivnog djelovanja uostalom govori i sama zakonska odredba o potrebi postojanja posebnog odjela sa zadaćom sprečavanja pojava korupcije. Cilj tog djelovanja je steći povjerenje građana, jer je to jedan od važnih uvjeta za suzbijanje korupcije na visokoj razini u čemu još uvijek nismo dovoljno učinkoviti.

Uz samo preventivno i represivno djelovanje Ureda ipak valja istaknuti da je za suzbijanje korupcije izuzetno važno pitanje integriteta državnih tijela koja su zadužena za suzbijanje korupcije. Od povjerenja koje građani imaju u ta tijela, njihove vjerodostojnosti ovisi, da li će građani koji su pogođeni korupcijom, koji su stavljeni pred odluku da li dati novac, ili na drugi način pogodovati državnog službenika, liječnika i druge koji su korumpirani i od čijeg odnosa prema njima često zavisi njihov daljnji život to prijaviti ili ne. Iskustva drugih zemalja pokazuju da će građani prijaviti korupciju samo ako vjeruju zaposlenima u Uredu i drugim državnim tijelima, ako su sigurni da će ta tijela poduzeti sve da bi korumpirana osoba bila raskrinkana i procesuirana. Nekoliko krupnih slučajeva to najbolje i pokazuje. Interesantno je da su se građani u tim slučajevima obraćali državnom odvjetništvu, vjerujući njemu kao instituciji ili još konkretnije Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske. Uz punu suradnju s policijom u tim slučajevima je predkazneni dio u progonu tih počinitelja je brzo dovršen i osigurani su dokazi za kasniji postupak. Puni efekti tih slučajeva vidjeti će se odnosno imati ćemo ga tek i ako počinitelji budu proglašeni krivima i adekvatno osuđeni.

Ne pokušavajući umanjiti odgovornost državnog odvjetništva, ipak treba ukazati na potrebu da sva nadležna državna tijela i pojedinci koji imaju sposobnosti, poštenja i snage uhvatiti se u koštac s korupcijom u svojoj sredini adekvatno reagiraju u slučajevima otkrivene korupcije, rade usklađeno, zakonito i beskompromisno. Tek tada ćemo postići rezultate koje očekujemo, Ured to sam nije u mogućnosti učiniti i u protivnom će pojedini uspješno dovršeni slučajevi biti izuzetak, a ne početak sustavne i uspješne borbe protiv korupcije.

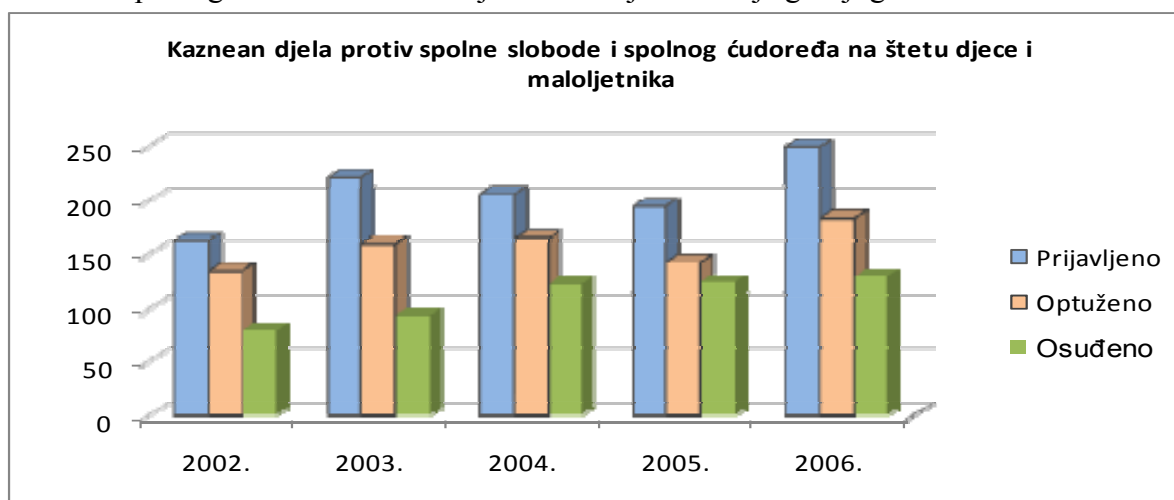
2.1.3.11. Kaznenopravna zaštita djece i maloljetnika

Zakon o sudovima za mladež (NN-111/97) pored odredbi za maloljetne i mlade punoljetne počinitelje kaznenih djela sadrži u člancima 117. do 126 posebne odredbe o problematici kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika. Propis čl. 117. citiranog Zakona propisuje da se za kaznena djela protiv; života i tijela, slobode i prava čovjeka i građanina, spolne slobode i spolnog ćudoređa, braka, obitelji i mladeži i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, koja su počinjena na štetu djece i maloljetnika sude vijeća za mladež i suci za mladež. Izuzetak je kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji. Izmjenom Zakona o sudovima za mladež u ovaj popis je uvršteno i kazneno djelo nasilničkog ponašanja

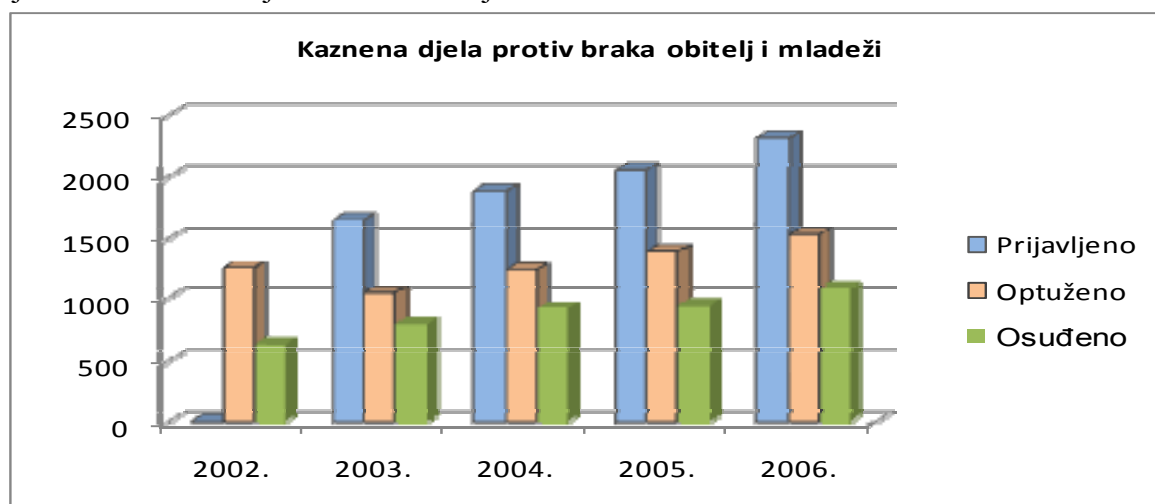
u obitelji iz članka. 215a. Kaznenog zakona, iako se radi o kaznenom djelu počinjenom na štetu punoljetne osobe. Naime, kada je nasilje u obitelji počinjeno nad djetetom ili maloljetnom osobom, tada se radi o kaznenom djelu zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe iz čl. 213. Kaznenog zakona.

Od kaznenih djela protiv života i tijela, počinjenih na štetu djece i maloljetnika 3 osobe su prijavljene za kazneno djelo teškog ubojstva, jedna za pokušaj, a 4 za čedomorstvo. Za kaznena djela teškog ubojstva je jedna prijava odbačena, a u odnosu na tri prijavljene osobe podnesen je istražni zahtjev. Nakon provedene istrage 3 osobe su optužene, dok su sudovi donijeli jednu osuđujuću presudu. Za kazneno djelo čedomorstva podnesena su 3 istražna zahtjeva i nakon provedene istrage u odnosu na jednu osobu postupak je obustavljen, a dvije su optužene. Što se pak tiče kaznenih djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina prijavljeno je 9 osoba za protupravno oduzimanje slobode iz čl. 124. Kaznenog zakona, jedna za otmicu iz članka 125. Kaznenog zakona i 4 za zlostavljanje u obavljanju službe iz članka 127. Kaznenog zakona. Za ova djela sudovi su donijeli tri presude i sve su osuđujuće.

Uvid u broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa na štetu djece i maloljetnika daje gornji grafikon.

U 2006. godini za kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa na štetu djece i maloljetnika sudovi su izrekli sankcije prema 129 osoba, od toga je izrečeno 79 zatvorskih kazni. Kazne zatvora su u pravilu izrečene za kaznena djela silovanja, obljube s djetetom i kazneno djelo bludnih radnji.

Uvid u broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za *kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži* daje gornji grafikon. Tijekom 2006. godine za kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži (bez kaznenog djela iz članka 215.a Kaznenog zakona – nasilničko ponašanje u obitelji) prijavljeno je 2311 ili 12,5% osoba više nego tijekom 2005., optužena je 1531 osoba ili 10,4% više, dok je osuđena 1071 osoba, što je u odnosu na raniju godinu više za 14,5% više.

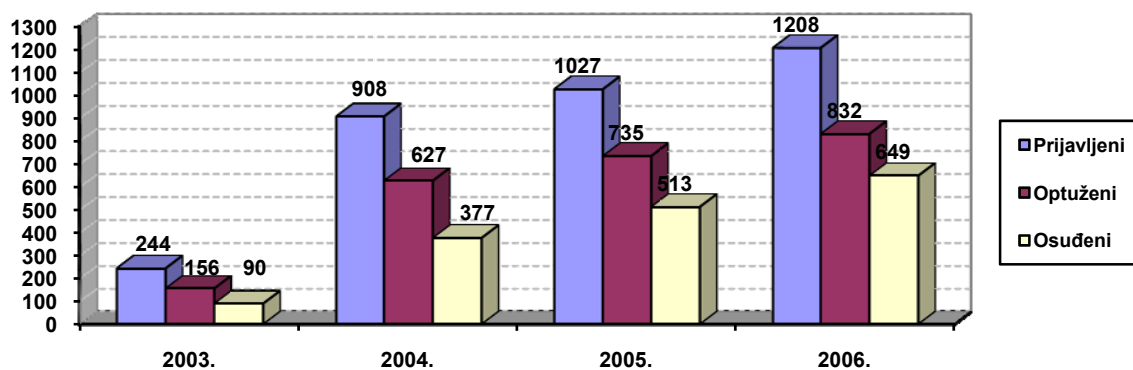
Što se tiče strukture ove vrste kaznenih djela kao i u ranijim izvještajnim razdobljima najviše osoba je počinilo kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta iz čl. 213. Kaznenog zakona (1195 ili 51,7%). Za ovo djelo je optuženo 785 osoba, dok su osuđene 553 osobe i to njih 66 na zatvorske kazne. Uz navedeno djelo drugo po brojnosti je kazneno djelo iz članka 209. KZ – povreda dužnosti uzdržavanja (939 prijava ili 40,6%).

2.1.3.12. *Nasilničko ponašanje u obitelji*

Kada govorimo o nasilju u obitelji tada je taj pojam daleko širi od samog kaznenog djela nasilničkog ponašanja u obitelji iz članka 215.a Kaznenog zakona. To je najčešće kazneno djelo zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe (čl. 213 KZ) o kojem su podaci izneseni u prethodnoj točki, ali i kaznena djela ubojstva između članova obitelji, teških tjelesnih ozljeda, silovanja, obljube nad djetetom i druga kaznena djela. Ta kaznena djela iskazana su naprijed po pojedinim glavama Kaznenog zakona, a u svakodnevnom radu ta se djela posebno prate. Državna odvjetništva ta djela posebno prate i okolnost da je nasilno djelo počinjeno u obitelji je otežavajuća okolnost na koju se državno odvjetništvo poziva kako u tijeku postupka, tako i u žalbi ukoliko nije zadovoljno s izrečenom sankcijom.

Državna odvjetništva s posebnom pozornošću prate kaznena djela nasilničkog ponašanja u obitelji iz čl. 215.a. Kaznenog zakona i zbog toga ga odvojeno iskazujemo u statističkim tabelama u zadnje četiri godine. Podaci pokazuju veliki porast ovih prijava. Radi boljeg praćenja, a da bi mogli vidjeti gdje je nasilje najčešće počeli smo pratiti spol odraslih počinitelja, te spol i dob žrtava.

Uvid u kretanje prijava, optuženja i osuđujućih presuda za kazneno djelo iz članka 215.a Kaznenog zakona protiv odraslih počinitelja u zadnje četiri godine daje sljedeći grafikon.

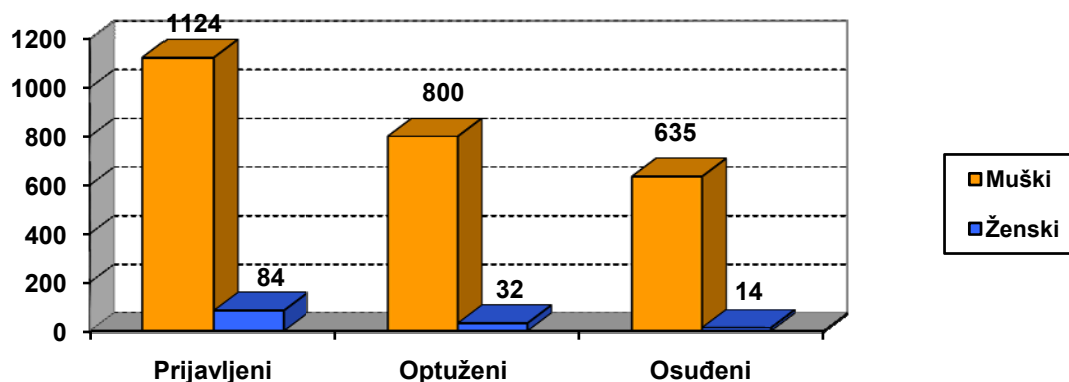
Grafikon pokazuje stalni porast ovih kaznenih djela. Kao što je navedeno osim ovog kaznenog djela postoje i drugi oblici nasilja u obitelji. Uzrok stalnog porasta prijava nije samo

porast nasilja kao takovog, već i sve veća osjetljivost društva na ovo nasilje što pomaže žrtvama da se odluče na prijavljivanje nasilnika.

U tablici 23. koja se nalazi na stranici 127. dan je prikaz prijavljenih, odbačaja prijava, optuženja, te presuda, po spolu osumnjičenog, odnosno odraslog okrivljenog, ali i spol i dob žrtava. Podaci iz tablice su očekivani i djelomično se prikazuju u donjim grafikonima. Osim prijavljenih odraslih kao počinitelji ovih kaznenih djela mogu se pojaviti i maloljetni i mlađi punoljetni počinitelji. Tijekom 2006. godine prijavljene su 34 mlađe punoljetne osobe, od toga 30 muških i 4 ženske osobe. Od navedenog broja odbačeno je 10 prijava, dok je optuženo 16 mlađih punoljetnih osoba, osuđeno je 9 osoba. Podaci o ovim počiniteljima nisu iskazani u donjim grafikonima.

Donji grafikon pokazuje spolnu pripadnost prijavljenih, optuženih i osuđenih odraslih osoba u 2006. godini. Očekivani je podatak da je velika većina optuženih i osuđenih za nasilje u obitelji muškog spola.

Prijavljeni, optuženi i osuđeni po spolu

Osim spola prijavljenih i optuženih osoba cijenimo da je potrebno kod ovog kaznenog djela pratiti i broj žrtava, te njihovu dob i spol.

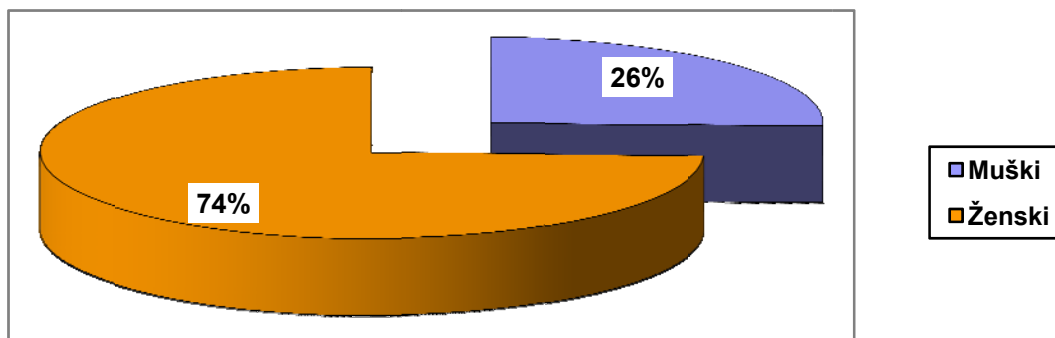
Tablica 23. (str. 121.) pokazuje da na svaku prijavljenu osobu dolazi 1,6 žrtava, jer je prijavljeno 1208 osoba a evidentirano je 1820 žrtava. To je nešto manje žrtava po počinitelju nego 2005. godine kada je bilo 1,7 žrtva (prijavljeno je bilo 1027 osoba, a evidentirana 1741 žrtva).

U znatnom broju slučajeva žrtve obiteljskog nasilja su žene, ali isto tako žrtve obiteljskog nasilja su i djeca, stoga ne čudi da je 26% žrtava muškog spola, u odnosu na 2005. godinu povećan je broj žrtava koje su žene s 73% na 74%.

Od 1919 žrtava njih 412 ili 21,5% bilo je maloljetno. Ukoliko razmatramo žrtve prema spolu i dobi tada vidimo da je od 467 muškaraca njih 211 ili 43,0% maloljetnih. Radi se o djeci koja su izložena nasilju u obitelji. Udane žene su najčešće žrtve obiteljskog nasilja, od 1428 žena koje su bile izložene nasilju njih 201 ili 14,1% su maloljetni članovi obitelji.

Zastupljenost prema spolu žrtve pokazuje sljedeći grafikon.

Žrtve obiteljskog nasilja prema spolu

Sudovi su za ova djela izrekli ukupno 733 presude, od kojih je 649 ili 88,55 bilo osuđujućih. Uspješnost u postupku je nešto viša od prosječne uspješnosti (87,45). Od ukupnog broja osuđujućih presuda izrečena je 91 zatvorska kazna što je nešto ispod prosjeka, no međutim obzirom na zapriječenu kaznu to je visoki postotak zatvorskih kazni.

Sukladno Nacionalnoj strategiji zaštite od nasilja u obitelji i Nacionalnom planu aktivnosti za prava i interese djece Vlade Republike Hrvatske i dalje je nužno poklanjati punu pozornost razvijanju raznih preventivnih i tretmanskih programa usmjerenih na zaštitu oštećenika - žrtve i na zaustavljanje i sprječavanje zlostavljajućeg ponašanja roditelja prema djeci i nasilničkog ponašanja u obitelji općenito.

2.1.4. Odgovornost pravnih osoba

Nakon nešto više od dvije godine od početka primjene Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (u daljnjem tekstu ZOPOKD) podaci o broju prijava i ishodu postupka pokazuju da se ovaj novi institut sve više primjenjuje. Razmatrajući pojedine kaznene prijave protiv pravnih osoba možemo s većom sigurnošću davati ocjene o strukturi prijavljenih kaznenih djela i tijeku kaznenog postupka.

Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela stupio je na snagu 24. ožujka 2004. i kroz ovo vrijeme broj kaznenih prijava raste iz godine u godinu, one su sve složenije i pojedini slučajevi pokazuju da je bilo nužno zakonom propisati odgovornost pravnih osoba za kaznena djela koja su počinjena od strane odgovornih osoba u tim pravnim osobama. Neki od zadnjih prijavljenih slučajeva ugrožavanja sigurnosti ljudi do kojih je došlo zbog propusta u poslovanju pojedinih trgovačkih društava pokazuju da se samim kažnjavanjem odgovornih osoba ne ostvaruje svrha kažnjavanja. Ta kaznena djela su rezultat poslovnih odluka i u pojedinim slučajevima kada su interesi pravne osobe toliko veliki da pojedinac – odgovorna osoba na određeni način pristaje na činjenje kaznenog djela i na posljedice, jer mu drugo osim da otkaz ne preostaje, bilo bi nepravедno je da je samo ta odgovorna osoba kažnjena, razlozi pravičnosti traže da se kazni i onaj u čijem interesu je to djelo počinjeno.

Veliki predmeti ugrožavanja sigurnosti i zloraba u gospodarskom poslovanju i slično, u kojima je optuženo više osoba pokazuju da trgovačka društva nerijetko ne biraju sredstva da bi ostvarila dobit, da pojedinci u tim društvima koji su na odgovornim položajima ili pristaju na to zajedničko djelovanje ili moraju otići. U velikim korporacijama tzv.

korporativna volja je jača od volje pojedinaca i veoma teško je reći da je upravo taj pojedinac odgovoran za počinjeno kazneno djelo.

Sve su to razlozi zbog kojih cijenimo da je ova odgovornost nužna ali isto tako moramo istaknuti da su zapriječene novčane kazne u usporedbi s financijskom moći pojedinih pravnih osoba i zapriječenim zatvorskim kaznama za odgovorne osobe nerealno niske. Smatramo da je bilo potrebno uvesti odgovornost pravnih osoba za kaznena djela, ali pojedini slučajevi pokazuju kako je nužno mijenjati pojedine odredbe tog Zakona i propisati realnije okvire zapriječenih novčanih kazni.

2.1.4.1. Kretanje i struktura prijavljenog kriminala pravnih osoba

Tijekom 2006. godine državna odvjetništva primila su 588 prijava protiv pravnih osoba, kako je u 2005. godini primljeno 305 prijava očito je da se Zakon sve više primjenjuje. Cijenimo da će broj prijava i dalje rasti, jer još uvijek se u pojedinim slučajevima utvrđuje samo odgovornost zaposlenih, a ne i pravne osobe iako je njezina odgovornost neupitna.

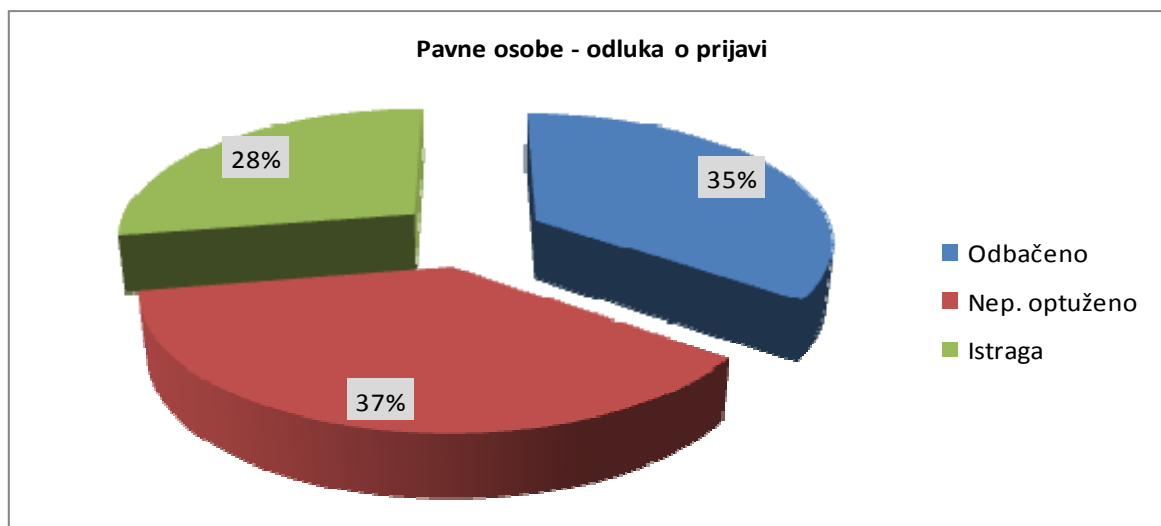
Pravne osobe se uglavnom pojavljuju kao počinitelji kaznenih djela protiv platnog prometa i poslovanja, te imovinskih kaznenih djela. Struktura kriminala pravnih osoba dana je u tablici 24. na stranici 128. ovog Izvješća. Radi boljeg prikaza strukture kriminala pravnih osoba u grafikonu 21. str. 128. dani su podaci o prijavama koje su podnesene u 2006. godini za pojedine glave Kaznenog zakona. Najviše prijava podneseno je za kaznena djela protiv platnog prometa i poslovanja (351 prijava ili 59,7%). Druga po brojnosti su kaznena djela protiv okoliša 66 prijava ili 11,2%, dok su treća kaznena djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina iz Glave XI. Kaznenog zakona (43 prijava ili 7,3%).

Interesantno je da je od 66 prijava za kaznena djela protiv okoliša iz Glave XIX. Kaznenog zakona, 51 prijava podnijeta za nova kaznena djela i to; 32 prijave za kazneno djelo iz članka 252.a Kaznenog zakona – *protupravna gradnja*, a 29 prijava za kazneno djelo iz članka 261.a Kaznenog zakona – *protupravna eksploatacija rudnog blaga*. Usporedni podaci za navedena djela pokazuju porast prijava u 2006. godini.

Za kaznena djela protiv imovine podnesene su 54 prijave, od toga za članak 224 Kaznenog zakona – prijevara 22 prijave, a za kazneno djelo iz članka 230. Kaznenog zakona – povreda autorskog prava 9 prijava.

2.1.4.2. Rad državnih odvjetništava i odluke organa kaznenog postupka

Kao što je to gore navedeno primljeno je 588 novih prijava, kako je iz 2005. godine ostalo neriješeno 111 prijava ukupno je u radu bilo 699 prijava. Meritorno je riješeno 460 prijava, 17 prijava je spojeno ili riješeno na drugi način, dok je ostalo neriješeno 220 prijava, od čega 6 u državnom odvjetništvu. U donjem grafikonu dan je prikaz načina rješavanja prijava.

Od 460 riješenih prijava, odbačena je 161 prijava ili 35%, što je u prosjeku odbačaja za fizičke osobe. O složenosti i težini prijava protiv pravnih osoba govori podatak o postotku istražnih zahtjeva. Naime, kod odraslih osoba (str. 7) udio istražnih zahtjeva je 7,6% dok je u odnosu na pravne osobe udio istražnih zahtjeva 28%, složenost ovih predmeta je također razlog što izvidi dugo traju.

Nakon dovršetka istrage podneseno je 47 optužnica, dok su druge istrage u tijeku. Doneseno je 35 presuda od kojih dvije oslobađajuće i jedna odbijajuća. U slučajevima osuđujućih presuda izrečene su novčane kazne, od kojih je samo jedna uvjetna. Nije izrečena niti jedna kazna prestanka rada pravne osobe.